

2^e Tussentijdse Rapportage
Noardeast-Fryslân
2021

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	5
Programma 2: Mienskip.....	16
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	25
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	38
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	51
Programma 6: Iepenbiere Romte	67
Programma Algemiene dekkingsmiddels	77
Overhead	81
Heffing Vennootschapsbelasting	83
Onvoorzien	84
Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2021.....	85
Effecten voor de meerjarenraming 2022-2024.....	87
Gevolgen voor de algemene reserve	90
Corona	91

Inleiding

Op basis van de financiële verordening wordt u doormiddel van tussentijdse rapportages tweemaal per jaar ingelicht over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt nu de tweede tussentijdse rapportage over 2021.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2021. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven. Afwijkingen groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Corona

Aan deze rapportage is de paragraaf Corona toegevoegd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de risico's, de extra kosten die gemaakt worden en de compensatie vanuit het Rijk.

Rapportage op voortgang doelen

Daarna wordt ingegaan over de voortgang van de bestuurlijke activiteiten en de belangrijke terugkerende activiteiten, beleidswijzigingen en projecten in 2021. Door middel van stoplichten wordt de voortgang aangegeven, de betekenis van de icoontjes staan hieronder toegelicht.

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema, er is geen toelichting vereist
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald / gereed

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 2e rapportage

Het resultaat van de 2^e rapportage 2021 bedraagt € 4.709.000 voordelig. Daarmee wordt het voorlopige begrotingsresultaat 2021 € 4.083.000 voordelig.

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Portefeuillehouder(s) : J.G. Kramer / T. Berends
Programmaregisseur : D. de Jong / S. Elverdink
Programmamanager : H. Verbunt

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organiseringsfilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen, als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen). Tijdens de eerder gememoreerde programmamarkt, bleek dat toezicht en handhaving op het gebied van overlast in de openbare ruimte meer aandacht verdient. Een maatregel in dat kader is de aanstelling en inzet van BOA's met taakaccent jeugd.

De gemeentebesturen van de drie voormalige gemeenten hebben de afgelopen jaren ingezet op meer ruimte voor de samenleving als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Initiatieven vanuit de samenleving werden zoveel mogelijk ondersteund en gefaciliteerd.

Noardeast-Fryslân trekt die lijn door.

Bij de inrichting van de bestuurspraktijk en het functioneren van de bestuursorganen wordt er veel ruimte gegeven aan de samenleving. Zo biedt de nieuwe vergaderstructuur van de raad met ondermeer 'It Petear' en 'It Poadium' volop gelegenheid voor een actieve inbreng vanuit alle geledingen van de samenleving.

Daarnaast wordt middels dialoogonderwerpen uit de raadsagenda het gesprek met de samenleving aangegaan.

Ook het college wil zoveel mogelijk met inwoners, bedrijfsleven en andere partners werken aan het behouden en verbeteren van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente: 'Samen, In de buurt, Persoonlijk!'.

De bestaande internationale samenwerking en vriendschapsband vanuit voormalig Dongeradeel met Fulda en Crediton wordt voortgezet.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Noardeast-Fryslân is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: verbeteren van de dienstverlening

Kerdoelen

Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunten:

- optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- hoge klanttevredenheid;
- optimaliseren loketfunctie.

Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- deregulering.

Onderwerp: veilige woon- en leefomgeving

Kerdoel

De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- ondermijning veilige leefomgeving;
- high Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken);
- jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door burens);
- evenementenveiligheid;
- dorps- en wijkgerichte politiezorg.

Onderwerp: open, transparant, interactief, integer en coöperatief bestuur

Kerdoel

Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen

Speerpunten:

- het bestuur is herkenbaar en toegankelijk, blijft dichtbij de inwoners en zorgt zo voor verbinding met de gemeente Noardeast-Fryslân;
- de inwoners en samenleving staan centraal (van buiten naar binnen werken);
- het bestuur geeft vorm en inhoud aan een open dialoog met de samenleving;
- het bestuur biedt ruimte voor initiatieven en invloed vanuit de samenleving.

Kerdoel

De internationale samenwerking en vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet

- het bestendigen en stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton

Onderwerp: gezond financieel beleid voor de lange termijn

Kerdoel

Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	In 2021 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	Het plan van aanpak dat in 2019 is opgesteld, is vertaald naar uitgangspunten voor implementatie van het zaaksysteem. In 2021 zullen nieuwe formulieren ontwikkeld worden bij de producten en diensten die via de website worden aangeboden, maar waarvoor nog geen digitale aanvraag mogelijk is (bv. evenementenvergunning).		Het nieuwe zaaksysteem zal in november in gebruik worden genomen waarbij formulieren vernieuwd en verbeterd worden. Tevens worden er voor veel meer werkprocessen formulieren ontwikkeld, zodat deze digitaal kunnen worden aangevraagd. De klant kan ook via zijn persoonlijke internetpagina inloggen en een aanvraag doen of zijn status bekijken.
101.2	Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).	Jaarlijks wordt de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening gemonitord. In 2021 zal een tool aangeschaft worden waarmee vaker en nauwkeuriger kan worden gemeten.		Regionaal is een keuze gemaakt welke tools gebruikt kunnen worden. Op dit moment zijn we in overleg met de leverancier voor implementatie van de tools. De verwachting is dat eind 2021 de tool in gebruik is genomen. Met de resultaten hieruit willen we beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant.
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).	Investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma gericht leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klantbetrokken benadering) en de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.		Regionaal is een keuze gemaakt welke tools gebruikt kunnen worden. Op dit moment zijn we in overleg met de leverancier voor implementatie van de tools. De verwachting is dat eind 2021 de tool in gebruik is genomen. Met de resultaten hieruit willen we beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant.
	Cijfer klanttevredenheid is in 2021 gestegen naar een 7,0 (2018: 6,6).	Ontwikkeling actieve sturing op managementinformatie.		Regionaal is een keuze gemaakt welke tools gebruikt kunnen worden. Op dit moment zijn we in overleg met de leverancier voor implementatie van de tools. De verwachting is dat eind 2021 de tool in gebruik is genomen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Alle schriftelijke communicatie van de gemeenten is vanaf 2021 op B1 niveau (dit is het niveau van 80% van de Nederlanders).	Uitvoering en afronding project duidelijke taal (gestart in 2020).		Op de website wordt al een tool ingezet die metingen doet op het gebruik van duidelijk taal. Tevens worden momenteel taalcoaches getraind die collega's kunnen ondersteunen bij het schrijven en zij bewaken ook de kwaliteit. Vanaf september wordt een applicatie Klinkende Taal in gebruik genomen die ondersteunt in het schrijven op het juiste taalniveau.
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	Vanaf 2020 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		De vastgestelde servicenormen worden bij de implementatie van het nieuwe zaakstelsel opgenomen zodat er rapportages gemaakt kunnen worden in hoeverre voldaan wordt aan de servicenorm. Binnen het KCC wordt structureel gemonitord op de vastgestelde servicenorm en jaarlijks wordt hierover aan het bestuur gerapporteerd.
	Effectieve implementatie van de Omgevingswet	Uitvoering van de Omgevingswet.		De invoering van de Omgevingswet krijgt doorgang op 1 juli 2022. Met de Klankbordgroep uit de gemeenteraad zijn wij in goed gesprek over de invoering en de invoeringsinformatie die ook de gemeenteraad nodig heeft. Er zijn nog een aantal informatiebijeenkomsten gepland in 2021.
102	De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte			
	Aanpak verkeersveiligheid in Noardeast-Fryslân (op naar nul slachtoffers) door vergroten van de feitelijke verkeersveiligheid én het verhogen van de verkeersveiligheidsbeleving (zie ook programma 6).	De integrale verbinding tussen verkeer & vervoer én veiligheid wordt geïntensiveerd door een structurele samenwerking te organiseren tussen deze beleidsafdelingen, aangevuld met de politie.		Het initiëren van het ambtelijk verkeersveiligheidsoverleg staat op de planning voor het najaar van 2021.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Verkeersveiligheid wordt structureel geagendeerd in het operationeel veiligheidsoverleg met de politie én minstens eenmaal per jaar in de lokale gezagsdriehoek.		Deze activiteit staat gepland om in de loop van 2021 op te pakken, in navolging van het ambtelijk verkeersveiligheidsoverleg.
	Aanpak woninginbraken: realiseren stabilisering van het aanpak (woning)inbraken naar het niveau van 2017.	Vergroten van het risicobewustzijn én meldingsbereidheid door blijvende inzet op inbraakpreventie, met name rond de 'donkere dagen' en vakantieperiodes. Dit wordt gedaan door het inzetten van allerlei communicatiemiddelen, maar ook door het organiseren van inbraakpreventieavonden, het gebruiken van lichtkranten of de inzet van bijvoorbeeld de 'preventietruck'.		Preventieve aanpak van woninginbraken is going concern. De communicatieve inzet is onverminderd doorgegaan. Er hebben vanzelfsprekend geen preventiebijeenkomsten o.i.d. plaatsgevonden. In de eerste maanden van 2021 zijn de cijfers rondom woninginbraken laag, helaas is er rond de zomerperiode wel een piek waarneembaar.
		Preventief bestrijden van heling door de verdere uitrol van het Digitaal Opkopers Register (DOR), waarmee de registratieplicht van handelaren in tweedehands goederen wordt gefaciliteerd.		Er wordt op dit moment gewerkt aan de uitrol van het DOR: bestuurlijke besluitvorming, benaderen opkopers, maken van handhavingsafspraken et cetera.
		Insteken op buurtpreventie door de begeleiding, facilitering en bekendmaking van WhatsApp groepen (onder andere door WhatsApp-borden ter beschikking te stellen).		De aanvragen om WhatsApp-borden beschikbaar te stellen worden in behandeling genomen. Er ontbreekt echter een beleidsmatige basis. Voor het vierde kwartaal van 2021 staat de ontwikkeling van integraal beleid rondom (buurt)preventie woninginbraken op de planning.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	De komende jaren wordt er ingezet op de aanpak van problematische jeugdgroepen en groeps-gedrag door: het verminderen van criminaliteit en overlast het versterken van de sociale positie en de jongeren perspectief bieden het verstoren van de negatieve groepsdy-namiek het voorkomen van aanwas het vergroten van het veiligheids-gevoel in de wijken en dorpen en onder de jon-geren.	Implementatie en ver-dere ontwikkeling van de aanpak problematische jeugdgroepen en groeps-gedrag (inclusief juri-disch kader voor o.a. het delen van informatie). Hierbij is aandacht voor de capaciteit en beschik-baarheid van jongeren-werk en gemeentelijke toezichhouders/ boa's.		Hier wordt volop aan ge-werkt vanuit diverse teams en ketenpartners. Met de (tijdelijke) aanstelling van een jeugdboa per 1 maart jl. wordt uitvoering gegeven aan een pilot. De jeugdboa heeft als doel om sneller zicht te krijgen op jeugd-groepen (preventief) en dui-delijke grenzen te stellen aan het gedrag van jonge-ren (repressief). In de pre-ventieve sfeer signaleert de jeugdboa in een vroegtijdig stadium zorggedrag. In het najaar volgen de eerste be-vindingen van de pilot jeugdboa.
		Jeugdoverlast is een sa-menspel en per ca-sus/groep wordt een concrete aanpak ontwik-keld. Daar waar sprake is van structurele over-last, worden (fysieke) maatregelen getroffen		Going concern. Het aantal meldingen/gevallen van jeugdoverlast is de afgelo-pen maanden laag.
		Blijven investeren in de aanpak op en rond het water in Dokkum en aan De Swemmer.		Deze aanpak heeft structu-reel onze aandacht. Het in-tegrale draaiboek m.b.t. 'wa-tergerelateerde overlast' is in het voorjaar geactuali-seerd en besproken in de veiligheidsdriehoek. Hier is in de zomerperiode uitvoe-ring aan gegeven.
	Een evenementenrijke gemeente met een gezond horecaklimaat, waarbij een veilig ver-loop vooropstaat. Over-last, geweld en excessief middelengebruik wordt zoveel als mogelijk voor-komen.	In 2020 is de behoefte voor het ontwikkelen van evenementenbeleid onderzocht. Hierin is speci-fiek aandacht voor de toenemende groei van evenementen en de ge-volgen voor gemeente-lijke inzet.		Het evenementenbeleid is eind 2020 vastgesteld door het college. In dit beleid zijn verschillende ambities/ ver-betervoorstellen bekrach-tigd. De financiële gevolgen hiervan worden opgenomen in de perspectiefnota 2022. De uitvoering van het vast-gestelde beleid is daarmee afhankelijk van hoeveel fi-nanciële middelen er wor-den vrijgemaakt in de per-spectiefnota.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Onder regie van de gemeentelijke evenementencoördinator worden aanvragen voor evenementen nauwkeurig behandeld, waarbij we nauw samenwerken met onze adviespartners als de politie en Veiligheidsregio Fryslân (brandweer/ GHOR).		Ten gevolge van de landelijke corona-maatregelen hebben er tot op heden weinig evenementen plaatsgevonden. De evenementen die al wel hebben plaatsgevonden, waaronder de finish van de Beneluxtour, zijn integraal voorbereid.
		Bij verschillende (grote) evenementen wordt een multidisciplinair veiligheidsteam ingericht, onder voorzitterschap van uit het veiligheidsdomein (i.v.m. directe verantwoordelijkheid burgemeester). Dit veiligheidsteam monitort de uitvoering van het evenement en stuurt bij op beperking/ voorkoming van risicovolle situaties.		Ten gevolge van de landelijke corona-maatregelen hebben er tot op heden geen evenementen plaatsgevonden, waarbij de inzet van een veiligheidsteam noodzakelijk was.
		Draagvlak voor een horecaconvenant – waarin veiligheidsafspraken tussen o.a. horecaondernemers, politie en gemeente worden vastgelegd – wordt nader onderzocht.		Deze activiteit is nog niet opgepakt, dit wordt vermoedelijk het vierde kwartaal van 2021. De (nacht)horecabranche heeft op dit moment ook wel andere prioriteiten.
		De meerwaarde en het inrichten van de functie van een gemeentelijke horecacoördinator wordt verkend.		Deze activiteit, afkomstig uit de meerjarig veiligheidsagenda, wordt in/vanaf 2022 opgepakt.
De komende jaren moet de overlast door verwarde en overlast gevende personen worden verminderd, het draagvlak op straat en in de buurt worden vergroot en een snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning.		Naast deelname aan de regionale aanpak wordt lokaal ingezet op (multi)casuïstiek waarmee de overlast door personen met verward gedrag wordt beperkt.		Dit betreft een going concern activiteit.
		Implementeren/ uitvoeren van de Wet verplichte ggz, waaronder het trainen van gemeentelijke medewerkers.		Dit betreft een going concern activiteit.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Medewerkers, inwoners en ondernemers herkennen ondermijnende criminaliteit en weten hoe en waar ze dit moeten melden. Er is hierbij specifiek aandacht voor het buitengebied.	Er wordt projectmatig ingezet op locaties, fenomenen en branches binnen de gemeente waar nog onvoldoende zicht op is. De zogenaamde witte vlekken en gelegenheden.		Er wordt volop uitvoering gegeven aan het in begin 2021 vastgestelde uitvoeringsplan ondermijning. Hierbij is ook aandacht voor de witte vlekken en gelegenheden.
		Er wordt extra ingezet op de ambtelijke en bestuurlijke integriteit en weerbaarheid in relatie tot het thema ondermijning.		In 2021 hebben diverse nieuwe medewerkers een basisworkshop ondermijning gevolgd, georganiseerd vanuit het team Feiligens. Eind augustus 2021 hebben de raadsleden een themabijeenkomst ondermijning en integriteit gehad.
		Het uitvoeren van onderzoeken die voortvloeien uit de in het ondermijningsbeeld genoemde signalen, bovenop de reguliere werkzaamheden.		Er wordt inmiddels ingezet op actuele ondermijningscasuïstiek. Een schaarste aan capaciteit betekent wel dat er scherpe keuzes gemaakt (moeten) worden. In het najaar van 2021 wordt een lokale "ondermijningstafel" opgestart, waarbinnen deze activiteit wordt opgepakt. In de loop van dit jaar krijgt een tactisch ondermijningsoverleg tussen politie en gemeente vorm.
		Het consequenter inzetten van het beschikbaar bestuurlijk instrumentarium.		De toepassing van o.a. wet Bibob en sluiting van drugs panden op grond van artikel 13b Opiumwet wordt steeds beter ingebed in onze organisatie. De recent opgeleverde weerbaarheidsscan moet nog ambtelijk en bestuurlijk worden besproken, maar geeft enkele handvaten voor verdere inzet van het bestuurlijk instrumentarium.
		Er wordt extra ingezet op bewustwording van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie		Deze activiteit loopt (o.a. basis-workshop medewerkers en project veilig buitengebied). Daarnaast wordt een meldpunt ondermijning ingericht binnen de gemeente.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
103.1	Raad en bestuur zijn open, transparant, interactief en integer			
	De gemeente heeft een krachtig, eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie vanuit een open dialoog met de samenleving.	Op basis van de raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút!' worden deze raadsperiode nog 3 dialoogonderwerpen met de samenleving opgepakt, die kunnen leiden tot voorstellen aan en besluiten van de raad.		Het gaat om de volgende drie onderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> • Cultuurnota --> startnotitie is vastgesteld door de raad. Cultuurnota komt dit jaar op de raadsagenda. • Formele en informele zorg --> onderzoek rekenkamer Leeuwarden loopt. • Verduurzaming woningen -> onderdeel van de Transitievisie Warmte die voor eind dit jaar op de raadsagenda staat.
		Het onderwerp bestuurlijke integriteit heeft permanente aandacht en staat minimaal één keer per jaar op de agenda van raad en college.		Tijdens de raadsexcursie op 27 augustus zijn de raadsleden uitgebreid geïnformeerd over integriteit en ondermijning via presentaties, een dilemmaspel en een workshop.
		Om ook de stem van kinderen te (laten) horen wordt er jaarlijks een nieuwe kinderburgemeester benoemd.		Van de huidige kinderburgemeester is/wordt afscheid genomen op 1 september. Haar opvolger wordt benoemd op 4 november.
		Er wordt een rekenkamer(commissie) ingesteld, zo mogelijk gezamenlijk met de gemeente Dantumadiel, die minimaal één onderzoek per jaar uitvoert naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.		De gezamenlijke RKC is van start gegaan met onderzoek naar "Financiële informatievoorziening aan gemeenteraden". Voor de komende jaren wordt een onderzoeksagenda opgesteld.
103.2	De internationale vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet			
		Het Vriendschapscomité Dokkum wordt ondersteund bij het stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton.		Het Vriendschapscomité wordt ondersteund.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
104	Gezond financieel beleid voor de lange termijn			
		De gemeenteraad stelt jaarlijks een sluitende meerjarenbegroting vast. De Provincie toetst de begroting aan de financiële vereisten en baseert op basis daarvan de mate van haar wettelijke toezicht. Naast een sluitende begroting houdt de gemeente voldoende middelen in de Algemene Reserve om de risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.		De gemeente heeft een sluitende begroting 2021-2024 vastgesteld, die voldoet aan de gestelde eisen. De Algemene reserve is voldoende om de risico's die de gemeente loopt op te vangen.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Noardeast-Fryslân 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
<i>Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen</i>
Raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút'
Coalitieagenda 'Trochpakke!, mei elkoar foarút'
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.
Vereniging van Waddenzeegemeenten	Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzeegemeenten.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving
Shared Servicecentrum Leeuwarden	Het SSL garandeert en faciliteert de ICTvoorzieningen en –dienstverlening voor de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Zij scheidt zoveel

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
	mogelijk de randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening.
Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân	De gemeente Dantumadiel laat door de gemeente Noardeast-Fryslân in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen en zoals omschreven in het dienstverleningshandvest (art 7 centrumregeling).

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	491	549	368	917
Lasten	-7.018	-7.230	-616	-7.846
Saldo baten en lasten	-6.527	-6.681	-248	-6.929
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	106	285	0	285
Geraamd resultaat	-6.421	-6.396	-248	-6.644

Toelichting op de wijzigingen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Burgemeester en wethouders	368	I
Er is kapitaal ontvangen voor het wethouderspensioen van een voormalig wethouder, dit bedrag wordt direct in de voorziening gestort, zie lastenkant.		
Totaal baten	368	
Lasten		
Burgemeester en wethouders	-368	I
Het ontvangen kapitaal voor het wethouderspensioen van een voormalig wethouder wordt gestort in de voorziening wethouderspensi- oenen, per saldo heeft dit geen effect op het resultaat.		
Burgemeester en wethouders	-248	I
In verband met wachtgeldverplichtingen door het vertrek van een wethouder is een storting in de voorziening wachtgelden nodig.		
Totaal lasten	-616	
Totaal saldo wijzigingen	-248	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Portefeuillehouder(s) : F. Breeuwsma / J. D. de Vries
Programmaregisseur : M. Jansen
Programmamanager : L. Venekamp

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân staan inwoner en samenleving centraal en gaan we uit van de leefwereld van de inwoners in onze samenleving. Dat past bij de veranderende rollen die overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties innemen. We ontwikkelen ons van een overheid die beslist en stuurt en daarbij waar nodig mensen en organisaties betreft, naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën.

De rol van de gemeente is binnen dit programma vaak die van:

- een netwerkende overheid, die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente is een aantal doelen binnen dit programma opgenomen als procesdoelen: we gaan met initiatiefnemers en partners een (gebiedsgericht) proces in en het resultaat is niet vooraf te bepalen. De doelen zijn daarom soms minder 'smart' geformuleerd.

Noardeast-Fryslân kent een rijk verenigingsleven en sterke mienskipssin. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen.

Binnen de gemeente hebben we echter wel te maken met demografische ontwikkelingen: bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld voorzieningen als sportclubs, scholen, zorgvoorzieningen en wonen. En daarmee voor de leefbaarheid.

Duidelijk is dat het niet mogelijk is alle voorzieningen of accommodaties in de regio te behouden. Er is discussie nodig over voorzieningsverspreiding, op thematisch of meer integraal niveau. In alle gevallen is afstemming nodig, anders riskeert de gemeente de leefbaarheid en vitaliteit.

Het realiseren van een toekomstige voorzieningsstructuur (voorzieningentransitie) vergt tijd en zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen en sportverenigingen) en de dorpen (inwoners). Het is belangrijk betrokkenen te informeren over bevolkingsontwikkelingen en met elkaar de perspectieven voor de toekomst te bespreken.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: sociale verbondenheid

Kerdoelen

Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- aanbod van culturele activiteiten;
- aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- sportactiviteiten;
- verenigingsleven;

- vrijwillige inzet in dorpen.

Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- participatie van burgers;
- samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: voorzieningenniveau

Kerdoel

Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- onderwijs;
- culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- sportvoorzieningen;
- overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- doelgroep jongeren;
- aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken

Speerpunten:

- doelgroep 0-18 jarigen.

Onderwerp: verbondenheid met het gebied

Kerdoelen

Versterken van de culturele identiteit van het gebied

Speerpunten:

- samenwerkingsverbanden;
- richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- initiatieven aanjagen en faciliteren;
- inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Kerdoelen

Versterken van de Friese taal(cultuur)

Speerpunten:

- doelgroep kinderen basisschoolleeftijd;
- tweetalige gemeentelijke organisatie;
- zichtbaarheid van het Fries.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten en/of culturele vorming is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.	Nieuwe initiatieven op cultureel gebied worden gestimuleerd.		Culturele evenementen en activiteiten zijn daar waar mogelijk gesubsidieerd (doorlopend proces).
		Samen met inwoners wordt nieuw cultuurbeleid opgesteld		Hier is en wordt aan gewerkt.
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten al dan niet in verenigingsverband (o.a. cultuur en sport) gericht op de levendigheid van de dorpen.	Er worden kennismakingslessen van diverse sporten op de scholen gegeven via de buurt-sportcoach. Hierbij is aandacht voor de Fryske sporten. De plaatselijke verenigingen worden hierbij betrokken.		Er is een kaatsclinic geweest op de basisscholen. Schooljudo heeft ook weer plaatsgevonden. Door de coronamaatregelen zijn er wel minder kennismakingslessen geweest.
		Uitvoering van het lokaal Sportakkoord voor het ondersteunen van verenigingen met aandachtspunten: georganiseerde bredere omni-activiteiten.		Het sportakkoord (gezondheidsakkoord) is inmiddels officieel in uitvoering. Op www.samenactiefnaargezondheid.nl staan de initiatieven die ook gericht zijn op proces omnivereniging/samenwerking sporten.
		Inbreng (communicatie) bij met name grotere evenementen met publieke aandacht zoals de (fiets)Elfstedentocht, ludieke acties voor goede doelen etc. Hierin zal de evenementencoördinator een rol spelen.		De Beneluxtour is voorbereid en heeft plaatsgevonden. Onderdeel hiervan was de nevenactiviteit 'sport en bewegen' op basisscholen. Ook het project Doortrappen is gekoppeld aan de Beneluxtoer. Communicatie is nauw betrokken geweest.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van burgers			
	Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.	In 2021 ontvangen de dorpen en wijken een budget als basisondersteuning. Daarnaast kunnen dorpsbelangen en wijkraden incidenteel subsidie aanvragen voor leefbaarheidsinitiatieven.		De raad heeft een jaaroverzicht van 2020 ontvangen van alle leefbaarheidsinitiatieven, die gebruik hebben gemaakt van deze regeling. Het zichtbaar maken van allerlei initiatieven binnen dorpen en wijken is belangrijk. Door de dorpencoördinatoren is een poll opengesteld bij besturen van dorpsbelangen en wijkraden om te informeren naar hun behoefte aan die zichtbaarheid en op welke wijze ze dit graag willen zien. De grote voorkeur ligt bij de uitgave van een digitale nieuwsbrief. Dit plan wordt verder uitgewerkt.
		Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak). Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.		De grote vraag naar woningen heeft een behoorlijke toename opgeleverd aan initiatieven vanuit de dorpen op dit onderwerp. Vanuit de afdeling wordt gekeken hoe we hierop adequaat kunnen inspelen.
		Er wordt een Pilot Gebiedsgericht werken uitgevoerd		Er zijn intern veel ideeën opgehaald. Deze worden in nauwe samenwerking met het Fries Programma Waddenkust, Sense of Place, project versterken dijk Koehool-Lauwersmeer e.a. samenwerkingspartners verder onderzocht. De koppelkansen moeten nog verder verkend worden.
		In het kader van de implementatie Omgevingswet wordt een organisatieontwikkelingsprogramma uitgevoerd gericht op een andere manier van werken (participatieve werkwijze)		Medewerkers volgen de basis cursus Omgevingswet; deze kan in eigen tempo worden gedaan tot eind van dit jaar. Er is een pakket opleidingsmodules Omgevingswet ingekocht voor vakspecialisten (start september). De nieuwe manier van werken maakt ook hier onderdeel van uit.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
202	Beter passend voorzieningenniveau			
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstbestendig: betaalbaar en bereikbaar	In verband met de vrijval van een aantal gebouwen wordt in Ferwert een gebiedsgericht proces doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstbestendige voorzieningsstructuur.		Proces is gestart en loopt op schema.
		Initiatieven vanuit de samenleving gericht op een toekomstbestendige voorzieningsstructuur worden gestimuleerd. De ontwikkeling 'Hallum' wordt gefaciliteerd en ondersteund binnen de bestaande financiële randvoorwaarden.		Diverse initiatieven worden vanuit het dorpen en wijkenfonds ondersteund. De DOM's zijn actief op 8 locaties. Project Bruisend Hart is bezig met uitvoering
	De scholen zijn toekomstbestendig, betaalbaar en blijven goed bereikbaar voor leerlingen	In 2021 wordt op basis van vastgesteld Integraal Huisvestingsplan de planning beoordeeld en wordt afgestemd welk project opgepakt / uitgevoerd wordt.		De NEN keuringen zijn uitgevoerd en er is met een aantal scholen over nieuwe opties gesproken. Het OOGO, voor bespreken van bijgewerkte IHP, is ingepland. Vanwege financiële heroverweging is het stoplicht op oranje.
	Onderwijs-, voor-schoolse en andere maatschappelijke voorzieningen worden waar mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking (ook met jeugdzorg) en multifunctioneel gebruik.	In 2021 is voor één locatie de clustering van maatschappelijke voorzieningen in uitvoering		In Oosternijkerk is de bouw van de school/kinderopvang in uitvoering. Voor Holwerd (scholenontwikkeling verbonden aan Mfc) loopt de aanbesteding: verwachte start bouw najaar 2021. Voor de overige geplande projecten wordt in het kader van het IHP de planning heroverwogen.
		Er wordt een proces doorlopen om te komen tot concentratie van onderwijsvoorzieningen (scholenpark) voor de regio in Dokkum.		De verdere ontwikkeling van het scholenpark in Dokkum is onderdeel van het IHP.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
203.1	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst			
	Alle kinderen hebben in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.	De gemeente faciliteert en stimuleert sterk techniek onderwijs in basisonderwijs. De gemeente brengt partijen daartoe samen en zoekt aansluiting bij de Versnelingsagenda.		Projecten op het gebied van technologie en zorg zijn onderdeel geworden van de Regio-deal. De gemeente is betrokken bij 'sterk techniek onderwijs'. Alle scholen participeren hierin.
203.2	Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken			
	Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schoolloopbaan in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 5% toegenomen t.o.v. 2018.	Opus3 zet i.s.m.de Wâldsang als vervolg op UurCultuur een gevarieerd cultuuraanbod voor het basisonderwijs op (onderdeel van de Cultuurnota).		De cultuurcoördinator werkt met Opus3 en een groot aantal partners aan een breed cultuuraanbod voor de scholen voor schooljaar '21 / '22.
204.1	Versterken van de culturele identiteit			
	Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten.	Activiteiten uit de nieuwe Cultuurnota worden uitgevoerd.		Komt aan de orde in de nieuwe Cultuurnota.
	Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 5% t.o.v. 2018.	In overleg met Markant Friesland de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen stimuleren.		Opgenomen in nieuwe beleidsplan van Markant Friesland.
204.2	Behâld en fuortsterkjen fan de meartaligens, wêrûnder Frysk en streekeigen talen			
	It tal trijetalige skoallen is yn 2024, neffens 2017, ferdûbele.	Basisskoallen stimulearje om Frysk taalbelied in plak yn harren skoalbelied te jaan en harren stimulearje oan te slúten by it Netwurk Meartaligens.		Der is wurke oan in nijsbrief foar skoallen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Yn 2024 bin alle pjut-teropfanglokaasjes en bernedeiferbliuwen twatalich sertifisearre.	Yn gearwurking mei it SFBO organisaasjes stimulearje twatalich te wurden. Dit jildt benammen foar nije organisaasjes.		Trochrinnend proses: 90% fan alle lokaasjes is twatalich sertifisearre.
	De sichtberens fan it Frysk yn 'e gemeente en de gemeentlike organisaasje fergrutsje	Kursussen Frysk foar it persoaniel.		Der sil begûn wurde mei kursussen Frysk foar it persoaniel yn oktober.
	Yn 2021 wurdt wurke oan aktiviteiten foar it behâlden fan de streek-eigen taalkultueren (ûnder oaren it Dokkumers, Kollumers en Pompsters).	Nei ynventarisearre fan de gegevens oer de ferskillende talen yn de gemeente en it meitsjen fan harmonisearre taalbelied Frysk sept 2020 wurdt fierder útfiering jûn oan de aktiviteiten sa as neamd yn dizze beliedsnota.		<p>Der is in earste brainstorm byienkomst west oer streek-talen.</p> <p>De gemeente docht mei oan it projekt Keimpe op Reis fan de Afûk. It is in projekt foar ho-reka-ûndernimmers wat rjochte is op gesinnen mei bern dy't komme te iten.</p> <p>It bernemenu kriget stâl troch gebrûk te meitsjen fan in place-mat dy't gasten oanbean krije by it trochjaan fan de bestelling. As sy wachtsje op harren miel, kinne hja mei-inoar (mear)talige spultsjes dwaan. Underwilens komme hja boartlik yn de kunde mei it Frysk (en de oanbelangjende streektaal). Oan de ein fan harren besite oan it restaurant krije se ek noch in lêsbokje mei De place-mates en it boekje binne ek yn it Dokkumers oersetten.</p>

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
<i>Voorzieningenniveau</i>
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK
<i>Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)</i>
Kennislab
<i>Verbondenheid met het gebied</i>
Nota Frysk Taalbelied Noardeast-Fryslân "Mei elkoar foarút mei it Frysk"
Nog op te stellen Cultuurnota Noardeast-Fryslân

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs
Elan Onderwijsgroep	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rappor- tage	Begroting na 2 ^e rappor- tage
Baten	158	387	258	645
Lasten	-7.481	-9.537	-460	-9.998
Saldo baten en lasten	-7.324	-9.151	-202	-9.353
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	277	1.976	310	2.286
Geraamd resultaat	-7.047	-7.174	108	-7.067

Toelichting op de wijzigingen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Onderwijshuisvesting Voor de revitalisering dorps huis Hantum betalen we € 75.000 aan de provincie. Dit bedrag ontvangen we van dorps huis Hantum. Per saldo budgettair neutraal.	75	I
Bewegingsonderwijs Bijstelling raming vergoeding klokuren omdat voortgezet onderwijs-scholen niet over eigen gymlokalen beschikken. Vergoeding is voor schooljaar 2019-2020 en 2020-2021. Raming 2021-2022 zal in de 1e turap 2022 verwerkt worden.	66	I
Sportbeleid en stimulering Van het rijk ontvangen we extra gelden voor Sportakkoord extra en Rijk Leefstijl. Hier staan uitgaven tegenover, per saldo budgettair neutraal.	97	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	20	I
Totaal baten	258	
Lasten		
Cultuur en sport Er is een tijdelijke subsidieregeling corona compensatie cultuur en sport ingesteld. Voor cultuur € 150.000 en voor sport € 75.000, totaal € 225.000. Deze subsidie-regeling wordt gedekt uit de reserve Coronacompensatie. Per saldo budgettair neutraal.	-225	I
Onderwijshuisvesting Voor de revitalisering dorps huis Hantum betalen we € 75.000 aan de provincie. Dit bedrag ontvangen we van dorps huis Hantum. Per saldo budgettair neutraal.	-75	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Onderwijshuisvesting De gemeentelijke belastingen en heffingen zijn bijgesteld op basis van de werkelijke aanslagen. De bijstelling is structureel in de begroting 2022 verwerkt.	-38	S
Sportbeleid en stimulering Van het rijk ontvangen we extra gelden voor Sportakkoord extra en Rijk Leefstijl. Hier staan uitgaven tegenover, per saldo budgettair neutraal.	-97	I
Kunst- en cultuuractiviteiten Voor extra voorstellingen van de Wadopera is € 100.000 subsidie beschikbaar gesteld vanuit de reserve Coronacompensatie. Per saldo is dit budgetneutraal	-100	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	73	
Totaal lasten	-460	
Onttrekkingen aan reserves		
Coronacompensatie Er is een tijdelijke subsidieregeling corona compensatie cultuur en sport ingesteld. Voor cultuur € 150.000 en voor sport € 75.000, totaal € 225.000. Deze subsidieregeling wordt gedekt uit de coronareserve, per saldo budgettair neutraal.	225	
Coronacompensatie Voor extra voorstellingen van de Wadopera is € 100.000 subsidie beschikbaar gesteld vanuit de coronareserve. Per saldo is dit budgetneutraal	100	
Verschillen kleiner dan € 50.000	-15	
Totaal onttrekkingen	310	
Totaal saldo wijzigingen	108	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Portefeuillehouder(s) : J.D. de Vries
Programmaregisseur : E. Broos
Programmamanager : J. Becker

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen geveerd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren.

Met deze transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen. We investeren in zowel het algemeen welzijn als de zorg van onze inwoners.

In 2019 kreeg de gemeente te kampen met grote tekorten op het sociaal domein. Wanneer we het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar willen houden dan moeten we anders werken.

Sindsdien moet ingezet worden op kostenbeheersing d.m.v. een uitgebreide set maatregelen, die consequenties heeft voor beleid en uitvoering van welzijn en zorg. Anders werken is noodzakelijk om het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar te houden.

Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komt aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving.

De gemeente Noardeast-Fryslân streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Dit is dan ook de hoofddoelstelling van dit programma. De hoofddoelstelling is uitgewerkt in een viertal kern-doelstellingen met bijbehorende speerpunten:

- 301 Een gezondere levensstijl;
- 302 Meer maatschappelijke participatie;
- 303 Gunstiger opvoedklimaat;
- 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

De punten uit de raads- en coalitieagenda van Noardeast-Fryslân m.b.t. dit programma zijn als volgt in de kerndoelstellingen verwerkt:

In de raadsagenda is als dialoogonderwerp opgenomen:

- Bereikbaarheid en inzet van formele zorg door gebiedsteams en informele zorgaanbieders (mantelzorg, voorzieningen in dorpen): Kerndoelstelling 304.

De volgende hoofdpunten zijn in de coalitieagenda is opgenomen:

- Doelgerichte, proactieve en preventieve aanpak armoede, schulden, eenzaamheid; (netwerken, samenwerking met partners, herkenbare contactpersonen, armoede zichtbaar maken, aanpak laaggeletterdheid, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen waarderen): Kerndoelstelling 302;
- Gezonde leefstijl; (preventieve aanpak alcohol- en drugsgebruik jongeren, Mei Feste hân, voorkomen overgewicht, handhaven nulbeleid) : Kerndoelstelling 301;
- Iedere inwoner kan rekenen op zorg die hij nodig heeft, nu en in de toekomst; (bereikbare zorg, één aanspreekpunt, contacten met huisartsen en wijkverpleging, schoolmaatschappelijk werk zonder wachtlijsten, ruimte voor nieuwe en kleine zorgvormen, makkelijker maken aanvragen WMO-voorziening, waardering en ondersteuning pleeggezinnen): Kerndoelstelling 303;

- Overschotten innovatief inzetten/ slimmer inzetten van geld; (overschotten voor sociaal domein reserveren, passende inzet, effectiviteit, efficiency, innovatie, monitoring en evaluatie aanpak om toekomstbestendig zorgaanbod te kunnen garanderen): Kerndoelstelling 304;
- Tegenprestatie (maatwerk gericht op bijdragen aan de samenleving met werk en als dat niet mogelijk is vrijwilligerswerk, maatwerk, aanpak jeugdwerkloosheid met NEF, tegenprestatie naar vermogen bij uitkering, goede praktijkvoorbeelden uitdragen): Kerndoelstelling 302.

Onderstaand worden de speerpunten van de kerndoelen benoemd:

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Kerndoel

Een gezondere levensstijl

Speerpunten:

Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen onverantwoord gebruik van verslavende middelen als alcohol, drugs en tabak;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- verbetering gezonde voeding en levensstijl bij kinderen en jong volwassenen;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: meer maatschappelijke participatie

Kerndoel

Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag;
- inclusieve samenleving.

Onderwerp: gunstiger opvoedklimaat

Kerndoel

Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school) met voldoende middelen voor persoonlijke ontwikkeling;
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Kerndoel

Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden

Speerpunten:

- opzet stuurinformatie;
- optimaliseren werkwijzen en sturing.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
301	Gezondere levensstijl Gezond gewicht (bewegen en voeding) In 2021 is het overgewicht onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op gezond gewicht van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2020-2025), dat in 2020 aan de raad wordt aangeboden.)		Het beleidsplan 2021-2025 wordt eind september aangeboden aan de Raad in samenhang met het preventief handavingsplan. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid.
		Uitvoering van het basistakenpakket en het aanvullende pakket door GGD-Fryslân 2021. (Aanvullende pakket wordt jaarlijks herzien), gericht op gezond gewicht.		Reguliere uitvoering, op basis van het staande gezondheidsbeleid. Nieuw beleid wordt in september aangeboden ter besluitvorming.
		JOGG gemeente worden (Jongeren op gezond gewicht); een programmatische aanpak waarbij bestaande en nieuwe initiatieven bijeengebracht worden, gericht op gezonde voeding en levensstijl).		Met ingang van 25 maart is de gemeente, ook een JOGG gemeente geworden. Deze activiteit is afgerond.
		Uitvoeren projecten vanuit GIDS (terugdringen van gezondheidsachterstanden, met speciale aandacht voor lage sociale economische status).		Projecten onder de vlag van GIDS worden doorgezet. NME De Klyster, IVN, buursportcoaches en sportverenigingen zijn betrokken bij de uitvoering van deze programma's.
		Alcohol en Drugs (middelen gebruik) en Rookvrije generatie In 2021 is het middelen gebruik onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2020-2025).	
	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het Preventie en Handavingsplan 2020-2023.		Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma.	

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	<p>Psychosociale gezondheid In 2021 zijn depressie gevoelens onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.</p>	<p>Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op psychosociale gezondheid van het nieuwe Gezondheidsbeleid 2020-2025 (dat in 2020 aan de raad wordt aangeboden).</p>		<p>Het beleidsplan 2021-2025 wordt eind september aangeboden aan de Raad in samenhang met het preventief handavingsplan. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid.</p>
		<p>Uitvoering activiteitenprogramma 2021 'Mei fêste hân' gericht op grensoverschrijdend gedrag en cyberpesten.</p>		<p>Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd initiatieven op te pakken. Ouders van leerlingen worden ook daarvoor benaderd. Nu de scholen weer volledig open zijn worden activiteiten weer opgestart en uitgevoerd zoals gepland. Met inachtneming van de RIVM richtlijnen.</p>
302	Meer maatschappelijke participatie			
	<p>Het aantal huishoudens dat binnen de gemeente in armoede leeft neemt af. Het aantal huishoudens dat in 2021 van een (langdurig) laag inkomen moet leven is 3,2%</p>	<p>Aanpak armoede wordt verder geïntensiveerd met de volgende specifieke activiteiten in 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen en uitvoeren van nieuw vast te stellen integraal en kindgericht armoedebeleid; • Inzet van minimacoaches. 		<p>Eind 2021 wordt het nieuwe beleidskader 'Integraal en kindgericht armoedebeleid' aan de Raad voorgelegd ter besluitvorming. Dit beleidskader krijgt de vorm van een actieplan en is het vervolg op de eerder verschenen startnotitie.</p> <p>Met ingang van maart 2021 zijn drie minimacoaches ingezet binnen de ambtelijke organisatie. Zij worden intern opgeleid om taken binnen team Schulddienstverlening uit te voeren. Daarnaast gaan zij de applicatie Voorzieningenwijzer (implementatieplan hiervoor is inmiddels vastgesteld door de woningcorporaties, Bewonersraad en het College) gebruiken om betalingsproblemen bij inwoners op te lossen en te voorkomen. Trainingen vinden na de zomer plaats en medio oktober zal worden gestart met de inzet. Ook vroegsignalering is een taak van de minima-coach.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		<p>Aanpak van schulden wordt verder geïntensiverd met de volgende specifieke activiteiten in 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken samenwerking schuldhulpverlening, zowel intern (Geb.team) als met derden (woningstichtingen); • Intensiveren van vroegsignalering; • Inzetten op preventie 		<p>Begin 2021 is er een start gemaakt. Hierbij worden de partijen ROC Friesland College, RMC, NEF, Woningbouwcoöperaties, het Bolwerk en de gebiedsteams betrokken. Daarnaast is het project Vroegsignalering begin 2021 van start gegaan.</p> <p>Het projectplan Vroegsignalering en preventie wordt in augustus voorgelegd aan het college ter besluitvorming. Medio september/oktober kan hieraan uitvoering gegeven worden. Binnen het project wordt intensief gewerkt aan de samenwerking tussen het Gebiedsteam, Schuldienstverlening en de woningcorporaties. Daarnaast wordt doorlopend gewerkt aan de verdere kwaliteitsverbetering van schuldhulpverlening.</p>
	<p>Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2022 45%. Dat houdt een stijging in van 3% t.o.v. 2020. NB Friesland kent het hoogste % vrijwilligers landelijk.</p>	<p>Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.</p>		<p>De doelstelling is in beginsel (te) ambitieus geformuleerd. Onze gemeente heeft een hoog percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is.</p> <p>De inzet van de Welzijnsorganisaties Bolwerk en Timpaan bieden een gedegen ondersteuningsstructuur aan zowel verenigingen als (individuele) vrijwilligers</p>
		<p>In 2021 zijn er nieuw uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2021-2024) bepaald inclusief bijbehorende activiteiten, waarbij ingezet wordt op alle speerpunten benoemd in dit kerndoel. Het welzijnsbeleid omvat mantelzorg, volwassenen/ouderenwerk, jongerenwerk, vrijwillige inzet en samenlevingsopbouw.</p>		<p>Er is een start gemaakt met een nieuw integraal kader Welzijnsbeleid, met als doel een steviger koppeling met het Zorgbeleid. Het doel is om eind 2021 een kadernotitie aan te bieden.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Het aantal inwoners dat zich sociaal en emotioneel eenzaam voelt neemt af met 5% van 39% (in 2020) naar 34% (in 2022).	Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk/Timpaan.		<p>Het reguliere programma en werkplan van het Bolwerk en Timpaan wordt uitgevoerd. Nu er versoepelingen zijn, worden activiteiten die geen doorgang konden vinden weer opgestart. Buurtkamers zijn en waren gedurende de lockdown periode geopend en actief, echter terughoudend in hun activiteiten als gevolg van de richtlijnen. Met de huidige versoepelingen worden de activiteiten geïntensiveerd.</p> <p>Daarnaast wordt er met de coalitie 'Kom Erbij' en het rijksprogramma 'Een tegen eenzaamheid' ingezet voor de aanpak tegen eenzaamheid.</p>
	Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de locaties en trainingen om te willen leren is in 2021 t.o.v. 2020 toegenomen met 5%.	Er worden i.s.m. met partners themamiddagen en cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		<p>Er worden doorlopend (reguleren) activiteiten georganiseerd en aangeboden. Dit in samenwerking met Bibliotheken, basisscholen, NEF en Vluchtelingenwerk.</p> <p>Deze activiteiten worden opnieuw opgestart en geïntensiveerd als gevolg van de huidige versoepelingen, rekening houdend met de RIVM richtlijnen.</p>
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Eind 2021 zijn alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd in beeld t.b.v. een afgestemde aanpak.	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		De zorg coördinatoren en pedagogen worden doorlopend ingezet en bevraagd m.b.t. deze doelen. Het betreft hier een reguliere inzet vanuit de GGD. Doelen, resultaten en voortgang worden geborgd in de frequente overleggen en reguliere samenwerking met de peuteropvangorganisaties.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		<p>Inzet op onderwijszorgarrangementen met de scholen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vanuit gemeente: Samenwerking met SBO De Twine en Dockinga • In ANNO verband: Uitvoering activiteiten 2021 voortvloeiend uit 'Kompass werkgemeenschap passende ontwikkeling' en 'Programma werkgemeenschap passend onderwijs' (ANNO-samenwerking). • In provinciaal verband: Actieplan Fryske bern. • Landelijk: deelname als inspiratieregio aan het project 'Met andere ogen', 		<p>Onderwijs en zorg vinden elkaar regulier en frequent in de opgezette werkgroepen Onderwijs en Zorg en taal/vve/laaggeletterdheid.</p> <p>Onderwijs en zorg wordt opgepakt en ontwikkeld in de pilots met scholen die onder de vlag van Foar Fryske Bern, ANNO en NO als inspiratieregio worden opgezet en dit jaar van start gaan. Een projectleider is hiervoor aangesteld, zowel intern als extern. Er wordt toegewerkt naar een reguliere werkwijze, zodat op termijn de pilotfase afgerond wordt en de externe inzet beëindigd. Het vervolg is de werkwijze toe te passen op andere scholen. Er wordt nu een vierjarenplan geschreven.</p> <p>IZO's (integrale zorgoverleggen) waren er al in voormalig Kollumerland c.a. De Roobol scholen in Noardeast en ook de Arlanta scholen pakken nu deze zelfde werkwijze op in het ontwikkelen van IZO's op hun scholen.</p>
	<p>Eind 2021 wordt er op basis van een convenant samengewerkt met alle huisartspraktijken.</p>	<p>Realisatie project samenwerken huisartsenpraktijken en praktijkondersteuners.</p>		<p>Het eerste project in de samenwerking met de huisartsen nadert zijn afronding. Bij alle praktijken, op één na, zijn er POH-ers GGZ Jeugd geplaatst. De inzet is om in het vierde kwartaal deze plek eveneens ingevuld te hebben. Daarna zal het project worden afgerond en geborgd worden in een reguliere aanpak en doorlopende samenwerking met huisartsen. In september wordt de samenwerkingsintentie nader uitgewerkt, met o.a. het project Wijkgericht werken</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	De problematiek van kinderen die worden geconfronteerd met een echtscheidings situatie wordt tot een minimum beperkt.	Resultaten bereiken via een actieve deelname aan het provinciale programma: <ul style="list-style-type: none"> Kind in beeld bij echtscheiding, onderdeel van Foar Fryske Bêrn, en de methode van Sociale Innovatie. (Zie: www.foarfryskebern.nl). 		<p>Het fries actieplan 'Duurzame aanpak geweld in afhankelijkheidsrelaties' is in 2019 van start gegaan. Eind 2020 is het eerste project 'Samenwerken aan Veiligheid' gestart, waarin onze gemeente pilot gemeente is. In dit project staat het gebruik van het veiligheidsplan en mogelijke verbeterlagen in de veiligheids-cyclus in casuïstiek centraal. Daarnaast is er een werkproces ontwikkeld rondom positionering en facilitering van de aandacht functionarissen huiselijk geweld.</p> <p>We nemen actief deel aan het provinciale programma Kind in beeld bij echtscheiding. Ook maken wij gebruik van het aanbod voor deskundigheidsbevordering die vanuit dit programma beschikbaar wordt gesteld.</p>
304	Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden			
	Sturinginstrumentarium sociaal domein geïmplementeerd inclusief periodieke rapportagestructuur (2021) (ter ombuiging van tekorten en ter vergroting van inzicht en sturingsmogelijkheden).	Implementatie overleg- en rapportagestructuur gebaseerd op sturingsgegevens begin 2021 (De sturingsinformatie zelf is geen onderdeel van het programma maar van de bedrijfsvoering). Project kostenbeheersing in sociaal domein in 2021 afgerond en geëvalueerd.	 	<p>Er is een overlegstructuur geïmplementeerd (sturen per wet). Deze is gekoppeld aan de P&C cyclus en daarmee een reguliere en standaard werkwijze geworden. Deze activiteit kan als afgerond worden beschouwd.</p> <p>Het project is afgerond. Een aantal maatregelen vanuit het project lopen door en zijn gericht op de lange termijn, qua te behalen effecten (o.a. Zorg-Onderwijs). Die resultaten worden verwerkt en gecommuniceerd via de reguliere werkwijze.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Uitvoering project Wending Eerste evaluatie van project de Wending voorjaar 2021.		Begin 2021 heeft er een herstart plaatsgevonden. Er is een nieuwe (interne) projectleider is aangesteld. Vanwege Corona en de restricties heeft dit project vertraging opgelopen. Het project is op onderdelen nog altijd afhankelijk van de op dit moment geldende (organisatie) richtlijnen.
		De Sociale bouwmarkt: uitwerking van concept de sociale bouwmarkt (innovatief participatief traject voor het beter organiseren van de toegang tot de zorg).		Fase 2 heeft vertraging opgelopen, door interne besluitvorming rondom afhankelijkheid en samenhang met het project zaaksysteem en digitalisering. Er zal opnieuw besluitvorming plaatsvinden of fase 2 doorgang vindt op basis van een opgeleverd prototype in het vierde kwartaal.
In 2022 wordt 50% van onze diensten voor enkelvoudige producten digitaal verleend.		Digitaliseringsproject 2021.		Project loopt. Er vindt afstemming plaats, via frequente overleggen, met de andere lopende projecten.
Gebiedsteams gaan in 2021 in het gebied werken met betrokken organisaties en inwoners (om zorg, welzijn en ondersteuning samen en zo dichtbij mogelijk te organiseren).		In samenwerking met bewoners opstellen gebiedsanalyses per gebied ter voorbereiding op gebiedsplannen. (één van de resultaten van project Wending).		Het project Wending heeft een doorstart gemaakt. Er is een nieuwe projectleider aangesteld. Vanwege de beperkingen als gevolg van de Corona pandemie is er vertraging in de voortgang van het project ontstaan. Planning is om eind 2021 de tweede evaluatie af te ronden. Het project zal doorlopen in 2022.
		Benutten laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en dagbesteding.		Er is een toetsingskader opgesteld voor de uitvoering, waarin het gebruik van dergelijke voorzieningen als prioritair en voorliggend wordt positioneerd t.o.v. ZIN en PGB. Er wordt doorlopen gestuurd en getoetst op het gebruik maken van voorliggende algemene voorzieningen. Dit is verworden tot reguliere manier van werken.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Uitvoering activiteiten 2021 voortvloeiend uit nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2021-2024).		Er is een start gemaakt met een nieuw integraal kader Welzijnsbeleid, met als doel een steviger koppeling met het Zorgbeleid. Het doel is om eind 2021 een kadernotitie aan te bieden. Dit kader geldt als fundament voor het uitvoeringsprogramma en werkplan 2022 van het Bolwerk/Timpaan. 2021 zal nog verlopen volgens het staande Welzijnsbeleid en afspraken met het Bolwerk/Timpaan

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
In concept:
Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
In Concept
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Notitie Harmonisatie Welzijnswerk; Welzijnsbeleid 2021-2024 (in ontwikkeling)
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Sociaal Domein Fryslân	Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van de wettelijke taken op deze terreinen doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren. Vanuit SDF participeren wij ook in 'Foar Fryske Bern'.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noordoost Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	17.270	20.816	672	21.488
Lasten	-69.007	-74.488	-822	-75.310
Saldo baten en lasten	-51.737	-53.672	-150	-53.822
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	280	894	-38	856
Geraamd resultaat	-51.457	-52.778	-188	-52.967

Toelichting op de wijzigingen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Begeleiding (WMO)	180	I
Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden ontvangen we jaarlijks gelden voor ambulante begeleiding van de doelgroep maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit levert aan de batenkant een voordeel op van € 180.000. Tegenover deze baten staan in de praktijk gelijke kosten voor begeleiding. <i>Noot: dit betreft structurele middelen, welke meerjarig al zijn verwerkt in de begroting 2022.</i>		
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	441	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige derde toekenningsbeschikking 2021 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege de Corona crisis vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van € 441.000 worden bijgesteld.		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Verschillen kleiner dan € 50.000	51	I
Totaal baten	672	
Lasten		
Begeleiding (WMO)	-180	I
Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden ontvangen we jaarlijks gelden voor ambulante begeleiding van de doelgroep maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Dit levert aan de batenkant een voordeel op van € 180.000. Tegenover deze baten staan in de praktijk gelijke kosten voor begeleiding. <i>Noot: dit betreft structurele middelen, welke meerjarig al zijn verwerkt in de begroting 2022.</i>		
Begeleiding (WMO)	-350	I
Autonome zorggroei van 8% meer dagbesteding en 4% meer begeleiding dan in 2020, en hogere declaratiegraden vergeleken met het coronajaar 2020 leiden tot € 350.000 hogere lasten. <i>Noot: de autonome zorggroei betreft een structureel effect, welke meerjarig al is verwerkt in de begroting 2022.</i>		
Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	-441	I
Bijstelling van het budget op grond van de voorlopige derde toekenningsbeschikking 2021 voor de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers. Dit betreft een specifieke uitkering vanwege de Corona crisis vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van € 441.000 worden bijgesteld.		
Huishoudelijke hulp (WMO)	-100	I
Een toename van 62 klanten in het eerste halfjaar van 2021 leidt tot € 100.000 hogere lasten. Een extra klant kost ongeveer € 3.300 op jaarbasis, gezien al rekening was gehouden met extra groei vallen de hogere kosten beperkter uit. <i>Noot: deze toename van klanten betreft een structureel effect, welke meerjarig al is verwerkt in de begroting 2022.</i>		
Rolstoelen (WMO)	100	I
Het aantal indicaties voor rolstoelen valt lager uit, dit leidt tot € 100.000 lagere lasten. <i>Noot: deze daling van indicaties betreft een structureel effect, welke meerjarig al is verwerkt in de begroting 2022.</i>		
Vervoersvoorzieningen (WMO)	50	I
We zien in dit lopende jaar 2021 minder dure autoaanpassingen. Gezien deze kosten per jaar fluctueren stellen we voorlopig voor om de lasten incidenteel met € 50.000 te verlagen.		
Maatwerkvoorzieningen Jeugd 18-	100	I
Het budget wordt incidenteel afgeraamd omdat op dit moment de realisatie achterblijft op de verwachting. Een duidelijke verklaring is hiervoor niet te geven.		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal lasten	-821	
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve	-51	
Verschillen kleiner dan € 50.000		
Reserve Coronacompensatie	13	
Verschillen kleiner dan € 50.000		
Totaal onttrekkingen	-38	
Totaal saldo wijzigingen	-188	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Portefeuillehouder(s) : J. Boerema
Programmaregisseur : W. de Vries
Programmamanager : M. van den Bosch

Inleiding:

Noardeast-Fryslân staat als nieuwe gemeente voor een grote opgave. Een gerichte economische aanpak moet er toe bijdragen dat de gemeente zich in totaliteit sterk ontwikkelt. In Noardeast-Fryslân zijn van oudsher de sectoren landbouw (met name agrifood), maakindustrie (in het bijzonder de metaalindustrie) en bouwnijverheid sterk aanwezig. Dit zijn de meest stuwende en innovatieve sectoren in de regio. Deze sectoren herbergen vele toppers die wereldwijd koploper zijn maar die bij het grote publiek niet bekend zijn.

In dat licht bezien is het verstandig om extra aandacht voor deze sterke sectoren binnen de gemeente te genereren vanwege hun innovatieve kracht en/of vanwege hun duurzame ontwikkelingspotentie. Het is dan ook noodzakelijk om deze krachten verder te ontwikkelen in samenhang met het onderwijs en de ondernemers. Daarnaast moeten de krachten gebundeld worden om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter te laten aansluiten.

Het faciliteren van het bedrijfsleven in vestigingsmogelijkheden en bereikbaarheid in zijn totaliteit heeft daarbij grote aandacht. Want door de komst van de Centrale As en daarmee een veel betere bereikbaarheid is een duidelijk waarneembare belangstelling voor bedrijfsvestiging op gang gekomen.

Daarnaast dient ingezet te worden op verdere ontwikkelingsruimte voor de bovenregionale positie van Dokkum en de centrumpositie van Kollum voor de leefbaarheid in de gehele gemeente. Ook ontwikkelmogelijkheden voor Hallum zijn in dit kader van belang.

Mogelijk is een insteek op een aantal duidelijke prioritaire onderdelen waarbinnen een aantal thema's van belang zijn als stimulering bedrijvigheid, opwaardering infrastructuur duurzame energie en voorzieningenniveau een te verkiezen strategie.

De gemeente Noardeast-Fryslân kan zich gelukkig prijzen met het gegeven dat ze naast een nationaal park (Lauwersmeer) een werelderfgoed (Waddenzee), een Nationaal landschap (Noardlike Fryske Wâlden) en de alom bekende historische stad Dokkum kent. Zeer waardevolle elementen die een cruciale rol vervullen in het recreatieve en toeristische beleid. In een nog nader uit te werken beleidsplan zal hier met name aandacht voor zijn, zeker in relatie tot het ontwikkelen van streekmerken en de reeds bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Om de economische kracht en structuur van de gemeente Noardeast-Fryslân te versterken is het tevens van belang om ook regionaal de samenwerking te zoeken. Het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten en de provincie, in de vorm van het werken aan de economische versnellingsagenda, kan daarbij een stevige impuls betekenen. Immers overheden, bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en andere actoren, werken aan de totstandkoming van een dergelijk instrument voor Noardeast-Fryslân, die in economische zin moet werken aan het versterken van de economische vitaliteit, het verdienend vermogen van de regio en de leefbaarheid in de kernen op peil te houden.

In dit verband is het mogelijk wenselijk om er naar te streven om ook een kernzone te worden waar rekening mee gehouden dient te worden in het provinciale beleid. Verstandiger is het om te stoppen met de focus op economische kernzones en meer aandacht te vragen voor de ontwikkeling van de rest van Fryslân.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Kerdoelen

Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- aanbod van bedrijventerreinen;
- provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- contacten met ondernemersverenigingen;
- ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- op peil houden van werkgelegenheid;
- bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- mismatch op de arbeidsmarkt;
- re-integratie;
- onderwijs;
- ondernemersbelangen.

Toelichting;

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m² bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen. De instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: verbeteren detailhandel en structuur

Kerdoel

Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- ondernemers;
- ondernemersverenigingen;
- overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- winkelvloeroppervlak;
- bereikbaarheid;
- compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: meer toekomstbestendige, Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- behoud bedrijvigheid;
- versterken sterke sectoren;
- inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp: een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Kerdoel

Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- ondernemersklimaat;
- marketing en promotie;
- verblijfsaccommodaties;
- recreatieve infrastructuur;
- toeristische voorzieningen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2019-2022 toenemen met 5%.	Inzet van Bedrijvencontact- functionarissen en communicatie.		De verkoop van bedrijfskavels verloopt voorspoedig.
	Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. Met name Betterwird in Dokkum en het bedrijventerrein in Halum.	In regionaal verband het convenant regelen om zodoende voldoende bedrijfsterreinen te ontwikkelen. Met name in Dokkum, Halum, Kollum en Kollumerzwaag dient uitbreiding gerealiseerd te worden.		De vraagprognose van de provincie is gereed en dient als leidraad voor regionale afspraken.
	Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vastleggen in Plan van Aanpak (PvA).	Regelen van gecombineerde bezoeken door de contactfunctionaris, op basis van de afspraken in het plan van aanpak.		Er wordt gewerkt met een aangepast schema i.v.m. corona
		Het actief ondersteunen en beleggen van het economisch platform, waarin de bestaande ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd (Voor de landbouw, vertegenwoordigd door o.a. LTO wordt een separaat overleg opgestart).		Het platform is geïnstalleerd en in principe zijn er afspraken gemaakt over de volgende bijeenkomsten. Corona heeft voor uitstel gezorgd. Met LTO Noardeast-Fryslân is een regulier overleg opgestart. Dat overleg zal vier keer per jaar worden gehouden.
	Onderzoek naar nieuwe westelijke ontsluitingsweg Dokkum en oosttangent Kollum in periode van 2020-2022.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		De mobiliteitsvisie is gereed. Nadere uitwerking de visieopgaven wordt opgestart

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	De werkgelegenheid voor de laaggeschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 2% per jaar in de periode van 2019 - 2022.	NEF wordt ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed te kunnen laten functioneren als werknemer. De inzet is zowel gericht op mensen (werknemers) als bedrijven.		Per 1 augustus is ons werkleerbedrijf NEF verdergegaan onder de naam Dokwurk. De uitvoering van het Herstelprogramma ligt bij Dokwurk. Er is een stijgende vraag naar personeel. De voorspelde crisis op de arbeidsmarkt gerelateerd aan de effecten van Covid-19 is uitgebleven. Na een stijging van de instroom Participatiewet/IOAW afgelopen winter, laat de zomer een daling van de instroom zien. Echter, de uitstroom blijft stabiel. De mensen die nu aan de zijlijn staan en een beroep doen op een uitkering hebben de nodige ondersteuning nodig. Daarnaast ervaren werkgevers praktische belemmeringen om hen in dienst te nemen.
	Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de Versnellingsagenda Noordooost Friesland.	In het kader van de Versnellingsagenda worden de volgende business-cases uitgevoerd: 1.a. Mobiliteitscentrum; 1.b. Wendbaar vakmanschap; 1.c. Bouwen aan ambitie. Door de coronacrisis heeft er een aanzienlijke verschuiving in de uitwerking van deze pakketten plaats gevonden. Nadere uitwerking toegesneden op de huidige situatie is vereist.		Een subsidie vanuit de Versnellingsagenda van €1,4 miljoen is eind juli toegekend aan onze gemeente, die penvoerder is. De kwartiermaker is reeds gestart (april 2021) en de vacature voor een projectleider is opengesteld. In september 2021 zal het loket openen vanuit werkleerbedrijf Dokwurk. Het Leerwerkloket NOF bevordert een betere doorstroming op de arbeidsmarkt door op-, om-, her- en bijscholing, zodat er een betere match ontstaat tussen nieuwe vraag en bestaand aanbod en creëert ruimte voor nieuw aanbod en inzetbaarheid van arbeidspotentieel.
		Inzet van de Kenniswerkplaats en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.		<p>Er is vanuit de Versnellingsagenda subsidie toegekend voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. De verkenning van het initiatief Stadswerkplaats NOF is in volle gang en richt zich qua partnerships in eerste instantie op bedrijven in de metaal- en bouwsector en op de thema's: circulaire economie, techniek, innovatie en arbeidsmobiliteit. Eind dit jaar wordt duidelijk of de verkenning een 'go/no go' oplevert voor het ontwikkelen van een businessmodel en daarmee een aanvraag in het kader van de Versnellingsagenda.</p> <p>Zie ook toelichting bij Leerwerkloket NOF.</p>
		Werken aan challenges in de diverse themalabs (Techlab, Digilab, Fjildlab en Zorglab).		
		Blijvend inzetten op Bab-banen (Baan Afspraak Banen).		<p>Het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) zit in de opstartfase en is operationeel tot en met 2022. Voor deze duur is er bezetting nodig. Voor 2021 is de financiering rond, maar voor 2022 is de financiering nog niet helder. Al naar gelang de vraag naar RMT-dienstverlening gaat toemenen zal er opschaling plaatsvinden naar de volledige formatie.</p> <p>Er vindt afstemming plaats tussen de werkzaamheden van Dokwerk enerzijds en het RMT anderzijds.</p>
402	Creëren en realiseren van de juiste randvoorwaarden voor de detailhandels beleid			
	Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de kernen van Noardeast-Fryslân.	Gelet op de enigszins zorgelijke situatie in de detailhandel zal in voor komende gevallen actiever ingespeeld worden op mogelijk nieuwe ontwikkelingen als het gaat om de leegstand in één van de kernen.		Vanwege mogelijke gevolgen van de coronacrisis is hier hoge prioriteit aan gegeven. Er is veelvuldig overleg met ondernemers. Het opstarten van de werkgroep binnenstadsmanagement Dokkum is gaande.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	De nadere bijstelling en uitwerking van het detailhandelsbeleid in regionaal verband zal gezien de huidige wijze van samenwerken en de huidige stand van de economie in eerste instantie meer gemeentelijk vorm en inhoud moeten krijgen.		Gezien de te verwachten gevolgen van de co-ronacrisis voor de winkelcentra krijgt dit een hoge prioriteit. Vooral nog wordt het eerst op lokaal niveau opgepakt. De vraag of we dit wel regionaal moeten oppakken ligt besloten in de discussie rond de ANNO3-agenda en die discussie is nog niet volledig afgerond
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid voortvloeiend uit de versnellingsagenda			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2020 en 2021.		Zie toelichting bij Leerwerkloket NOF en Stadswerkplaats NOF. Dit loopt onder de Versnellingsagenda
		Innovatieve samenwerking in de bouwcampus gericht op procestechologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroductie.		Dit loopt onder de Versnellingsagenda
		Binnen de metaalsector werken aan shared facility centre en het verder uitbouwen van samenwerkingsclusters.		Zie toelichting bij Stadswerkplaats NOF. Initiatief samenwerking in de metaalcampus is opgegaan in verkenning Stadswerkplaats NOF.
		Stimuleren van meer kennisdeling in zogenaamde regionale kennisnetwerken.		Zie toelichting bij Leerwerkloket NOF en Stadswerkplaats NOF. Dit loopt onder de Versnellingsagenda
	Meer innovatieve ontwikkelingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood.	Activiteiten vanuit de agenda van de Versnellingsagenda uitvoeren, gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		Zie toelichting bij Leerwerkloket NOF en Stadswerkplaats NOF. Projecten worden uitgevoerd onder de Versnellingsagenda.
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agrifood.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen en in samenwerkingsclusters te werken aan innovaties in de productie en de procestechologie.		Duurzaamheidsproject wordt opgestart.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Circulair/duurzaam inkopen.		Is grotendeels gerealiseerd.
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Dit loopt.
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Dit moet nog nader worden uitgewerkt.
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied/Waddengebied realiseren in de periode 2020-2022.	Uitvoering/samenwerking rondje Lauwersmeer (o.a. Uitkijktoren, Kollumeroord, TOP Dokkumer Nieuwe Zijlen Tribune op de Waddendijk). Aansluiting zoeken bij het Wereld Erfgoed Centrum, Lauwersoog (WEC).		De aanbesteding voor de Uitkijktoren bij Kollumeroord is in gang gezet. Na gunning vindt de voorbereiding en bouw van de toren naar verwachting plaats in de periode september / maart 2022. Voorbereiding op de TOP bij Dokkumer Nieuwe Zijlen en Oostmahorn loopt. Gemeente is betrokken bij het Wereld Erfgoed Centrum in Lauwersoog.
		Ontwikkelen Hoek van de Bant tot recreatieve trekpleister aan het Lauwersmeer/Waddenzee.		Voorlopig is er nog geen zicht op inzet voor ontwikkeling van locatie Hoek van de Bant. Onderzoek naar bevaarbaarheid van op- en trekvaarten in Noardeast-Fryslân: Op diverse plaatsen in de gemeente zijn groepen uit de mienskip bezig met ontwikkelen van plannen mbt bevaarbaarheid van opvaarten.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
				<p>Het Masterplan opvaarten is gereed en wordt aangeboden aan college en raad. Dat is een document met een totaalbeeld van kansen en kosten van wensen uit de mienskip om vaarten weer bevaarbaar te maken. De ambitie is door werk met werk te maken koppelkansen te benutten om varen in opvaarten te realiseren. De quick win met de Noorderverlaat in Dokkum zou bijvoorbeeld bijna alle dorpen boven Dokkum bereikbaar maken voor bootjes.</p>
		<p>Faciliteren en ondersteunen van programma Friese Waddenkust (projecten o.m. Holwerd aan zee, Sense of Place. Bezoekerscentrum Hegebeintum, Op Paad Lâns it Waad)</p>		<p>In het kustgebied worden gelijktijdig met de dijkversterking zes gebiedsprocessen gestart/vervolgd om, integraal, projecten en plannen maar ook opgaven van RWS, waterschap, provincie en gemeente onder te brengen.</p> <p>De nieuwbouw van het Kennis- en Informatie-centrum Hegebeintum is gereed. De officiële opening vindt plaats in september en gemeente is hierbij betrokken.</p>
	<p>Dokkum en Kollum beter en meer ontwikkelen tot toeristische en recreatieve centra in de periode 2020-2022.</p>	<p>Nader uitwerken van mogelijke ontwikkeling Harddraverspark in Dokkum ter versterking van de binnenstad (zie programma 5 onder 503).</p>		<p>Het project Harddraverspark & Tolhuispark Dokkum is in gang gezet. De projectorganisatie is gereed en planonderdelen worden verder uitgewerkt. De raad is geïnformeerd over de stand van zaken met een raadsbrief.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Uitvoering Súd Ie 3 ^e fase (route Dokkum-Lauwersmeer/Oostmahorn).		<p>De subsidievaststelling Waddenfonds voor in de afgelopen jaren afgeronde deelprojecten Súd Ie is door het Waddenfonds uitgesteld tot in het najaar van 2021. Over de provinciale subsidie als cofinancieringsbijdrage zal voor die deelprojecten eveneens vaststelling plaatsvinden.</p> <p>Als penvoerder kunnen we een nieuwe subsidiebeschikking Waddenfonds tegemoet zien van de deelprojecten van programma Súd Ie welke nog niet afgerond zijn.</p> <p>Een tijdige projectrealisatie van de Saatsenbrêge i.r.t. de lopende onderhandelingen met een grondeigenaar blijft een kritisch punt voor de planning van de opening van de vaarroute Súd Ie. Later dit jaar hopen wij u daar mee duidelijkheid over te kunnen geven.</p> <p>In september wordt begonnen met het omleggen van kabels en leidingen bij de Aalsumerpoortbrug, zodat een nieuw benodigde brug obstakelvrij is.</p> <p>Uw raad heeft in juni 2020 beslist over het voorkeurstracé van het fietspad Súd Ie. Vervolgens is de planuitwerking opgepakt via Programmabureau Súd Ie. Daarbij vindt zorgvuldig overleg plaats met belanghebbenden over de benodigde grondverwerving van het tracé.</p> <p>Het voorontwerp van het bestemmingsplan voor het fietspad Súd Ie heeft de afgelopen tijd ter inzage gelegen. De komende weken zal ons college de binnengekomen zienswijzen behandelen, waarna het bestemmingsplan in ontwerp ter inzage zal komen. Vervolgens zal de vaststelling van het bestemmingsplan aan de orde zijn via uw gemeenteraad.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
			 	<p>De stuurgroep Súd Ie laat het programmabureau Súd Ie de financiële consequenties van corona voor het lopende investeringsprogramma de komende tijd in beeld brengen. Als hieruit blijkt dat er sprake is van financiële tegenvallers die niet binnen het programma kunnen worden opgevangen, dan wordt hierover contact gezocht met het Waddenfonds voor een aanvullende aan corona gerelateerde subsidiebijdrage.</p> <p>De realisatie van de nieuwe sluis te Oostmahorn in de verbindingsroute Nije Feart tussen de Súd Ie en het Lauwersmeer bijna voltooid.</p>
			  	<p>Tijdens een bouwproces van een nieuwe brug Aalsumerpoort is naast een noodbrug voor fietsers en voetgangers bevoorrading van bedrijven in de binnenstad een belangrijk issue in nauwe afstemming tussen ondernemers/OVD en gemeente. Als aanvullende financiering nodig is om noodmaatregelen te bekostigen in de periode van aanbouw van een nieuwe brug komen we daarvoor bij uw raad.</p> <p>Zie hiervoor</p> <p>Over het eilandje bij de binnenstad heeft de provincie nog een vraagstuk in beraad voor een mogelijke eigendomsoverdracht naar de gemeente. Als daar later dit jaar duidelijkheid over komt dan zullen wij u hierover informeren.</p>
		<p>Uitvoering Kollum Watersportdorp fase 2 (o.a. blauwe TOP, sanitaire voorziening centrum en verhogen Molenkampsbrug).</p>		<p>Er zijn 7 deelprojecten afgerond. De voorbereidingen voor het verhogen van de Molenkampsbrug zijn in gang gezet.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met de leefomgeving 2020-2022.	Uitvoering geven aan de visie 'Land waar je landt; eropuit in de regio Noordoost- Fryslân' in samenhang met de uitvoering van de Versnellingsagenda, onderdeel regiomarketing en destinationebranding.		Het is moeilijk om succesvol een aanvraag voor de versnellingsagenda in te dienen. Dit heeft te maken met de regels die hiervoor gelden, verkrijgen van cofinanciering en beperkte capaciteit gemeente dit te ondersteunen en te begeleiden
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Dit is een doorlopend proces; er wordt ondersteuning gegeven aan diverse ontwikkelingen vanuit dorpen en bedrijven.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Masterplan Waterfront Dokkum (2011)</i>
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020;
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Versnellingsagenda Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven</i>
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven</i>
Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)

Onderwerp reguliere activiteiten
Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijk belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap
Bedrijvencentrum Dokkum	Opgericht door de ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Noardeast-Fryslân. Doel is het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaats-tochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rappor- tage	Begroting na 2 ^e rappor- tage
Baten	797	10.922	-135	10.787
Lasten	-3.002	-13.746	163	-13.583
Saldo baten en lasten	-2.205	-2.823	28	-2.796
Toevoegingen aan reserves	-51	-51	0	-51
Onttrekkingen aan reserves	629	1.483	-100	1.383
Geraamd resultaat	-1.626	-1.391	-72	-1.464

Toelichting op de wijzigingen Programma 4: Werk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Toeristenbelasting: Bij het vaststellen van de belastingverordening is een amendement aangenomen om kinderen 12- vrij te stellen van toeristenbelasting. De minderopbrengst wordt geschat op € 135.000, zekerheid hierover weten we pas bij de definitieve aanslagoplegging begin 2022.	-135	S
Totaal baten	-135	
Lasten		
Economische ontwikkeling: Het incidentele budget wordt niet volledig benut en doorgeschoven naar 2022	100	I
Waterwegen en afwatering: Incidentele vrijval van onderhoudslasten sluis en klapbrug Ooster- verlaat te Dokkum en onderhoud oevers vaarroute Súd Ie. Lasten wel meegenomen in begroting, maar er is nog geen sprake van onderhoud voor dit jaar voor deze onderdelen.	89	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-26	S
Totaal lasten	163	
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve Doorschuiven budget Economische ontwikkeling naar 2022	-100	
Totaal onttrekkingen	-100	
Totaal saldo wijzigingen	-72	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Portefeuillehouder(s) : Esther Hanemaaijer
Programmaregisseur : W. de Vries
Programmamanager : B. Schat

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân is zich een minder gunstige demografische ontwikkeling aan het voltrekken. De bevolkingsomvang wordt kleiner en de bevolkingssamenstelling biedt geen zicht op een spoedige ombuiging naar groei. Dat vraagt aandacht van de gemeente op veel onderwerpen, waaronder de woningmarkt. Wonen is een eerste levensbehoefte en is erg bepalend voor de leefbaarheid. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen dat samen met o.a. de woningcorporaties gaan realiseren.

In Noardeast-Fryslân is behoud en versterking van leefbaarheid van belang om ondanks de demografische ontwikkeling aantrekkelijk te blijven voor bewoners en bezoekers. De ruimtelijke kwaliteit van onze omgeving krijgt daarom hoge prioriteit. Bij het inrichten van de omgeving moeten gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde in goede balans worden gebracht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologische, economische en sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen en stad mede bepaalt, maar ook vervallen en beeldverstorende elementen zo veel mogelijk opruimen.

Noardeast-Fryslân is een gemeente met een schitterend landschap: de Waddenzee als mooiste natuurgebied van Nederland is onze "achtertuin", de Fryske Wâlden zijn nationaal landschap, en het grote open kleigebied dat met name in gebruik is door de landbouw is prachtig met al haar cultuurhistorische structuren en elementen. Duizenden jaren geschiedenis heeft ons gemaakt tot wat we nu zijn, een gebied met prachtige dorpen en boerderijen op terpen, openheid, maar ook het besloten landschap van de Wâlden (Klaaikluten en Waldpieken). Hoewel we 3 gemeentes waren met een eigen identiteit, hebben we toch veel in onze geschiedenis gemeen. Onze geschiedenis – het leven met de zee, de dijken, de terpen, de landbouwgronden, de recreatie, ... - geeft inzicht in onze identiteit, overeenkomsten én verschillen. Het geeft ook inzicht in hoe toekomstige ontwikkelingen "logisch" een plek kunnen krijgen in het bestaande landschap. Er zijn echter een flink aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals grootschalige opwekking van duurzame energie, klimaatadaptatie en transitie van de landbouw die mogelijk een grote impact op het buitengebied hebben. Om bewust te kunnen omgaan met deze ontwikkelingen en ze een plek te geven is het van belang te weten welke kenmerken en kwaliteiten we hebben en welke we willen behouden. Een landschapsbiografie is een middel om ons dit inzicht te geven en een stukje bij te dragen aan de identiteit van de nieuwe gemeente.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Onderwerp: wonen

Kerdoel

Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- match op de woningmarkt;
- vraaggerichtheid;
- bediening van doelgroepen;
- inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: duurzaamheid

Kerdoel

In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Speerpunten:

- voorbeeldgedrag;
- gedragsbeïnvloeding;
- verduurzaming energieproductie;
- duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: ruimtelijke kwaliteit, RO, bouwen

Kerdoel

De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt

Speerpunten:

- focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Onderwerp: afval

Kerdoel

Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie

Speerpunt:

- het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
501	<p>Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren</p>			

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is verbeterd met 20% op de woningmarktmonitor.	De op de regionale agenda wonen (ANNO) opgenomen activiteiten worden tot uitvoering gebracht.		<p>Er wordt een voortgangsrapportage opgesteld over de uitvoering van de Woonvisie en -agenda. Wij verwachten die dit jaar aan uw raad te kunnen voorleggen.</p> <p>De aanvraag voor een subsidie uit het Volkshuisvestingsfonds is afgewezen. De onduidelijke en niet geheel begrijpelijke motivering van die afwijzing was voor ons aanleiding een bezwaarschrift in te dienen tegen de afwijzing. Wellicht komen we naar aanleiding daarvan in gesprek met het ministerie over redelijke oplossingen voor de volkshuisvestingsproblematiek in onze regio, maar vooral specifiek in onze gemeente.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Er worden zes dorpen (kwetsbare dorpen en/of met krimp) aangewezen voor maatwerk in de dorpen als bedoeld in het woningmarktonderzoek van KAW, nl. Wierum, Ee, Engwierum, Nes, Blija en Pae-sens/Moddergat.		Om uitvoering te geven aan het maatwerk in deze dorpen wordt gewerkt aan een pilot project Groei Krimp Kwaliteit (GKK). GKK is een methodiek waarbij er gezamenlijk door de gemeente, woningbouwcoöperaties en de inwoners van het dorp gewerkt wordt aan een verbetering van de woningvoorraad in een kern. Het plan is om in de gemeente Noardeast-Fryslân in 2 kernen (van de benoemde 6) een pilot-project GKK-methodiek toe te passen. Dit zijn de kernen Engwierum en Blije. Inmiddels hebben de eerste gesprekken met de kernen plaatsgevonden.
		Het Woonprogramma wordt in 2021 bijgesteld op basis van ontwikkelingen op de woningmarkt.		Is uitgevoerd. Dit is onderdeel van een doorgaand proces van evaluatie en bijstelling.
		De regionale woningbouwafspraken worden tot uitvoering gebracht.		Dit loopt naar verwachting. De rapportage over voortgang zal worden opgenomen in de voortgangsrapportage als hiervoor genoemd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Toekomstbestendig wonen wordt gepromoot en gestimuleerd door het faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten ter uitvoering van de Woonvisie.		Dit loopt naar verwachting. De rapportage over voortgang zal worden opgenomen in de voortgangsrapportage als hiervoor genoemd.
	De langdurige leegstand, gedefinieerd volgens de woningmarktmonitor, neemt niet verder toe.	De woningvoorraad wordt gemonitord, waarbij inzicht ontstaat in o.a. de mate van realisatie van plannen en leegstand.		De monitor wordt dit jaar weer geupdate. Daarover wordt u nader geïnformeerd bij gelegenheid van de voortgangsrapportage als genoemd.
		Vastgestelde herstructureringsprojecten worden tot uitvoering gebracht.		Dit is opgenomen in de woningbouwprogrammering.
		Dom 2-projecten worden uitgerold ter verbetering particuliere woningvoorraad.		Dit is in voortgang.
	In elk van de samenstellende NEF-gemeenten (3 gebieden) wordt een pilot vernieuwende woonconcepten gerealiseerd.	Er worden drie pilots vernieuwend woonconcept opgezet en tot uitvoering gebracht ter uitvoering van de Woonvisie.		Dit vindt plaats binnen de door de raad vastgestelde Woonvisie.
502	In 2030 is Noardeast Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten.			
	De gemeente Noardeast-Fryslân voorziet in 2022/23 voor 20% op duurzame wijze in haar eigen energiebehoefte.	Voor 1 juli 2021 is samen met de Friese gemeenten, provincie, waterschap en maatschappelijk partners de RES 1.0 opgesteld, vastgesteld door de raad en door de regio ingediend.		De RES 1.0 is door alle Friese overheden aangenomen en aangeboden aan het Rijk. De Friese ambitie bestaat uit 3,0 TWh aan grootschalige, duurzame elektriciteit in 2030. Voor onze gemeente geldt inmiddels onze eigen ambitie: minimaal 70% van de elektriciteit verduurzamen in 2030. In 2019, het laatste meetjaar, was er al 24% van de elektriciteitsvraag verduurzaamd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Eind 2021 heeft de raad een transitievisie warmte vastgesteld.		Na alle stakeholdersessie en de raadsessie van dit voorjaar ligt er nu een conceptversie van de Transitievisie Warmte (TVW). In september kunnen stakeholders nog feedback leveren. We zijn goed op koers om de visie eind dit jaar vast te laten stellen. De TVW zal aan de raad gepresenteerd worden in It Petear van 29 september.
		Er wordt een revolving fonds ingericht om leningen uit te kunnen zetten ter bevordering van verduurzaming van particulier en maatschappelijk vastgoed. Hiermee wordt invulling gegeven aan Amendement Fonds Duurzaamheidsprojecten (Z240558-2019)		Eind van dit jaar zal er een webinar worden georganiseerd voor alle stakeholders die hierover geïnformeerd zullen worden.
		Binnen de huidige raadsperiode wordt een pilot voor een aardgasloze wijk in de gemeente voorbereid en in uitvoering genomen.		Oudwoude heeft besloten om geen subsidieaanvraag te doen voor de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). De gemeente is in samenspraak met De Anjumer Eendragt bezig met het opstellen van een PAW-aanvraag voor Anjum. De deadline is 1 november 2021.
		Binnen de huidige raadsperiode worden voldoende elektrische laadpalen geplaatst om binnen de gemeente aan de behoefte te voldoen en wordt een snel-laadpunt gerealiseerd.		In de zomer van 2021 is de samenwerkingsovereenkomst tussen Friese gemeenten en de provincie Fryslân ondertekend voor uitbreiding van het elektrisch laadnetwerk voor personenauto's in de openbare ruimte. Doel is om in 2023 700 publieke laadpalen toe te voegen in de gehele provincie Fryslân. De aanbesteding voor het leveren van deze laadpalen loopt tot eind 2021.
		Er wordt een plan opgesteld ten behoeve van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed met inachtneming van de doelstellingen in programma 2.		De startnotitie zal naar alle waarschijnlijkheid begin 2022 met uw raad kunnen worden gedeeld.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Als onderdeel van het op te stellen Duurzaamheidsplan wordt een communicatieplan opgesteld.		De raad is geïnformeerd in een raadsbrief. Daarin wordt de wijze van communicatie beschreven
		Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht.		Er zal in de loop van september een advies aan het college worden aangeboden met het voorstel de ambities van de provinciale werkgroep 'Fryslân koopt circulair' te onderschrijven. Dit houdt in 25% circulair inkopen per 2025, 75% in 2030 en 100% in 2035.
		Er worden energieadviseurs ingezet		Eind 2020 is de RREW-subsidie aangevraagd, onderdeel hiervan is het uitgeven van een energiebox aan de minima, 3100 huishoudens zullen hiermee worden bereikt. Daarnaast is ook onderdeel hiervan de energiecoaching op het gebied van kleine besparende maatregelen. Daarnaast waren er ook energieadviseurs actief voor de technische maatregelen. Hiervoor is weer financiering gevonden; deze zijn weer actief. Inwoners kunnen hier kosteloos gebruik van maken.
		Het energieverbruik wordt lokaal verduurzaamd.		
De biodiversiteit wordt verbeterd.		Er wordt een biodiversiteitsplan (beleid) en een Biodiversiteitsagenda (weergave huidige en toekomstige wijze van uitvoering) opgesteld.		Beide plannen liggen op schema.
		Er wordt een fonds ingericht ter bevordering van de uitvoering van het Biodiversiteitsplan en de Biodiversiteitsagenda		De uitvoering ligt op schema.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
503	De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de beleevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt.			
	In 2024 is een omgevingsvisie voor Noardeast-Fryslân opgesteld.	Het project Omgevingsvisie wordt uitgevoerd i.h.k.v. het programma Implementatie Omgevingswet.		De voorbereiding van de omgevingsvisie is in voortgang.
	Er wordt een integrale visie voor Dokkum opgesteld.	De visie wordt opgesteld en aan de raad voorgelegd.		De stakeholdergesprekken worden gevoerd, het proces is ingericht en loopt.
	Hogedijken in Dokkum is ruimtelijk en functioneel beter ingericht en passender in het stedelijk functioneren van Dokkum opgenomen.	Er wordt een visie voor Hogedijken opgesteld en aan de raad voorgelegd.		
	Er is een passende stadsentree gemaakt in Dokkum conform de Binnenstadvisie Dokkum	Er wordt een gebiedsplan opgesteld voor de Noordelijke Stadsentree Regiostad Dokkum en een overeenkomst gesloten met de projectpartner op de Panwurklocatie.		Het proces wordt enigszins aangepast. Geïnteresseerde marktpartijen worden in een eerder stadium betrokken en uitgedaagd. Uiterlijk voor de zomer komen we met concrete resultaten bij de raad. U bent daarover eerder geïnformeerd bij raadsbrief.
	Er is geborgd dat het verlies aan parkeerplaatsen op de Markt tijdelijk en structureel wordt gecompenseerd, n.a.v. de unaniem in de gemeenteraad aangenomen motie dienaangaande	Creëren van een tijdelijk parkeerterrein, mogelijk op het zuidelijk deel van de gemeentewerf in Dokkum.		Een nog te bepalen deel van de compensatie wordt permanent gerealiseerd op de Entreelocatie. Het tijdelijk parkeerterrein op de gemeentewerf is in onderzoek en heeft een relatie met de centrale huisvesting van het gemeentepersoneel.
	De centralisatie van het gemeentelijk ambtenarenapparaat is zorgvuldig ruimtelijk ingepast in het historisch centrum van Dokkum	De mogelijke huisvestingsvarianten in Dokkum worden in beeld gebracht en beoordeeld en er wordt een definitieve keus gemaakt.		De planvormingsfase is nog niet afgerond. Na de zomer wordt het ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Het Harddraverspark is ruimtelijk en functioneel beter ingericht en passender in het stedelijk functioneren van Dokkum opgenomen.	Er wordt een herinrichtingsplan voor het Harddraverspark opgesteld en aan de raad voorgelegd.		Het herontwikkelingsplan is door uw raad vastgesteld. Het bestemmingsplan daarvoor is in voorbereiding. De projectorganisatie is ingericht.
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2019 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Er wordt een structuurvisie bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân opgesteld en aan de raad voorgelegd.		Voor Dokkum wordt een onderzoek uitgevoerd naar geschikte inbreidingslocaties. Omgevingsvisie gemeente is in voorbereiding. De Visie Dokkum is in voorbereiding. Om versneld tot toevoeging van woningen in Dokkum te komen is een inventarisatie gemaakt van locaties die op korte termijn daarvoor kunnen worden ontwikkeld. De verschillende ontwikkelingen worden in een planning gevat, waar eventueel mogelijke ontwikkelingen op de Prinslocatie ook in moeten worden gepast.
		Er wordt een projectenlijst ruimtelijke projecten bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân opgesteld.		Er is een uitputtende lijst opgesteld van rijpe en groene projecten.
		Er wordt een bestuurlijke prioriteitenlijst ruimtelijke projecten opgesteld.		In aanvulling op prioritering van Dokkum wordt o.a. op basis van de Woonvisie en straks de Omgevingsvisie een uitvoeringsagenda met prioritering opgesteld. Zie ook plannen bij thema Wonen.
		Er wordt een uitvoeringsprogramma ruimtelijke projecten bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân opgesteld.		In aanvulling op prioritering van Dokkum wordt o.a. op basis van de Woonvisie en straks de Omgevingsvisie een uitvoeringsagenda met prioritering opgesteld. Zie ook plannen bij thema Wonen.
	Woningen en gebouwen zonder cultuurhistorische waarde en met een beeldverstorende invloed op de omgeving, die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn gesloopt.	Leegstaande woningen en gebouwen worden geïnventariseerd, evenals de leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld. Een specifieke gedetailleerde inventarisatie van leegstaande woningen en gebouwen e.d. wordt niet meer voorzien. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt daar niet op afzienbare termijn ruimte voor.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Er wordt een prioriteitenlijst opgesteld op basis van sloopurgentie.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld.
		Er wordt een sloopstimuleringsregeling opgesteld.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt er niet op afzienbare termijn ruimte voor een sloopstimuleringsregeling.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd.	In 2021 is er een ontwikkelagenda voor de oostelijke regio van de gemeente opgesteld in samenspraak met de dorpenfederatie.		De opgaven voor Kollum worden inmiddels in samenhang projectmatig in voorbereiding genomen.
	Beschermingswaardige landschappelijke en cultuurhistorische structuren, elementen en gebouwen blijven behouden.	Per kern wordt een ruimtelijke kwaliteitskaart opgesteld.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld. Bij ruimtelijke ingrepen in dorpen wordt de ruimtelijke kwaliteit integraal meegenomen. Gelet op de overige prioriteiten i.r.t. tot de beschikbare capaciteit en middelen komt er niet op afzienbare termijn ruimte voor ruimtelijke kwaliteitskaarten voor alle kernen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor het opstellen van dorpsbiografieën in Noardeast-Fryslân.		Er is weliswaar een landschapsbiografie gemaakt, maar een verdiepingsslag naar dorpsbiografieën is (nog) niet gemaakt. Binnen de uitrol van de DOM's wordt hier verder over nagedacht. Dorpsbiografieën en ruimtelijke kwaliteitskaarten zijn verwante en onderling complementaire basisproducten als onderleggers voor integrale ruimtelijke kwaliteitsafwegingen op casusniveau. Het is wenselijk duidelijkheid te hebben over het al dan niet maken van ruimtelijke kwaliteitskaarten voordat een Plan van Aanpak wordt gemaakt voor het maken van dorpsbiografieën.
		De plannen voor DOM's worden uitgewerkt.		De DOM's zijn in nauwe afstemming met de gemeente en andere overheden aan de slag met het ontwikkelen en uitvoeren van hun plannen.
		In 2021 is er een Stadsontwikkelingsmaatschappij (SOM) voor Dokkum, die opgericht en ingericht wordt om de integrale ruimtelijke kwaliteit van de Binnenstad op een hoger waarderingsniveau te brengen.		De SOM is opgericht, ingericht en in bedrijf.
		In 2021 (of zoveel eerder als mogelijk is) legt het college een voorstel voor een erfgoednota voor aan de raad.		De erfgoednota zal voorafgegaan worden door een contourennota. Daarmee moet het bestuurlijk ambitieniveau worden bepaald. Door verschillende oorzaken verloopt de voorbereiding zodanig stroef dat deze coalitieperiode niet meer een erfgoednota in concept gereed kan komen.
		Bij ruimtelijk beleid, ruimtelijke ingediende plannen wordt in alle planontwikkeling en beoordeling van gevallen kennis over cultureel erfgoed ingeschakeld.		Dit gebeurt in de praktijk. De op te stellen erfgoednota moet daarbij behulpzaam zijn.
		Bij karakteristieke panden en monumenten wordt tijdens bouwwerkzaamheden altijd tussentijds gecontroleerd.		Dit is op basis van het vastgestelde handhavingsbeleid nu going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
504	Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.			
	Verhogen van het scheidingspercentage van het huishoudelijk afval, conform het nog vast te stellen grondstoffenplan.	Het vast te stellen grondstoffenplan wordt tot uitvoering gebracht.		Is in voortgang. Het grondstoffenplan is als bekend in uw raad vastgesteld.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadsvisie Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
<i>Afval</i>

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over de toepassing van de Monumentenwet
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie
Stichting monumentenbehoud	Het instandhouden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	7.467	8.457	-386	8.071
Lasten	-9.002	-12.525	195	-12.330
Saldo baten en lasten	-1.535	-4.068	-191	-4.259
Toevoegingen aan reserves	0	-1.712	0	-1.712
Onttrekkingen aan reserves	204	4.656	-45	4.611
Geraamd resultaat	-1.331	-1.123	-236	-1.359

Toelichting op de wijzigingen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Duurzaamheid	-135	I
Vanuit duurzaamheid is subsidie beschikbaar gesteld voor de regulering reductie energiegebruik woningen. Een groot deel van de opbrengsten wordt doorgeschoven naar 2022. Hier staan kosten tegenover. Per saldo is dit budgetneutraal.		
Duurzaamheid	23	I
Bijdrage van de provincie voor het Biodiversiteitsplan		
Afval	-124	I
De totale kosten van afval vallen lager uit dan begroot. Dit voordeel betekent een lagere onttrekking uit de voorziening huishoudelijk afval.		
Leges vergunningverlening	-150	I
De verwachte opbrengst voor de leges vergunningverlening zal in 2021 lager uitvallen omdat de gemiddelde bouwsom per aanvraag lager uitvalt dan vorige jaren.		
Totaal baten	-386	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Duurzaamheid Vanuit duurzaamheid is subsidie beschikbaar gesteld voor de regeling reductie energiegebruik woningen. Een groot deel van de kosten wordt doorgeschoven naar 2022. Hier staan opbrengsten tegenover. Per saldo is dit budgetneutraal.	135	I
Duurzaamheid Vanuit het Rijk is budget beschikbaar gesteld voor de energietransitie en de energieloketten. Een deel van de kosten worden doorgeschoven naar 2022.	123	I
Duurzaamheid De gemeenteraad heeft geld beschikbaar gesteld voor het opstellen van het Groen en bomendiversiteitsplan en het biodiversiteitsplan vanuit de reserve ontwikkelfonds en de algemene reserve. Daarnaast heeft de provincie hier een subsidie voor verleend.	-100	I
Afval Oud papier: De kosten en de opbrengsten van het oud papier worden verrekend met elkaar. Vanwege de stijging van de opbrengsten van oud papier, ontstaat er hierdoor een voordeel op de kosten voor oud papier	207	I
Rest afval: De inzameling van rest afval is lager dan verwacht. Hierdoor ontstaat een voordeel op de kosten van restafval	63	I
Groen afval: Vanwege een stijging in het tarief van Omrin voor de afvalverwerking en een hogere inzameling van groen afval, vallen de kosten voor groen afval hoger uit dan begroot.	-147	I
Regionale milieu samenwerking Extra kosten ivm Handhavings- en vergunningtraject Koopmans Verffabrieken te Marrum; 2021 €90.000 en 2022 € 60.000	90	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-4	I
Totaal lasten	195	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Ontwikkelfonds Onttrekking aan reserve voor biodiversiteitsplan	50	I
Algemene reserve Onttrekking aan reserve voor biodiversiteitsplan	28	I
Algemene reserve Doorschuiven budgetten energietransitie en energieloketten	-123	I
Totaal omtrekkingen	-45	
Totaal saldo wijzigingen	-236	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Portefeuillehouder(s) : T. Berends / F. Breeuwsma
Programmaregisseur : J.C.J. Talma
Programmamanager : nnb

Inleiding:

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden in 2021 vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

De kwaliteit van de openbare ruimte moet doelmatig worden beheerd. Er dient een goede balans te zijn tussen het beheerniveau en de beschikbare financiële middelen.

De afgelopen tijd is gewerkt aan het inzichtelijk maken van de huidige staat van het areaal, de beschikbare budgetten en de benodigde middelen. Bovendien is hard gewerkt aan het omvangrijke project om integraal kapitaalgoederenbeleid en programmatisch beheerbeleid op te stellen. Hier is een duidelijke koppeling tussen gemeentelijke (integrale) doelen, beheerambities en de benodigde financiële middelen (BBV proof uitgewerkt in dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen).

Dit krijgt zijn beslag in de begroting van 2022 en verder.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. De gemeente is als opdrachtgever nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding, uitvoering en beheer.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke, gezonde en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Kerdoel

Realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Speerpunten:

- Bestaande openbare ruimte meer klimaatrobust inrichten.
- Nieuwe openbare ruimte meer klimaatrobust inrichten.
- Inwoners meer waterbewust maken.

Onderwerp: instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Kerdoel

Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- voor het beheer van kapitaalgoederen worden separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- in Noardeast-Fryslân is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzame openbare ruimte.

Onderwerp: verkeer/mobiliteit

Kerdoel

Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid in afstemming met de bereikbaarheid;
- verknopen fiets-, openbaar vervoer- en autonetwerk (ketenmobiliteit);
- fiets als gezond en duurzaam alternatief;
- bewustwording d.m.v. verkeerseducatie.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
601	Het beter functioneren van riolsystemen			
	Bestaande openbare ruimte meer klimaatrobuust inrichten.	Opstellen van factsheets voor de grootste overlast locaties. Daarmee leggen we vast om welke gebieden het gaat, welke oplossingsrichting kan worden gekozen en wat globaal de kosten zijn. Bij herstructurering en reconstructies oid kunnen deze factsheets gebruik worden om de overlastlocatie op te lossen.		Door diverse oorzaken (Corona maatregelen en beschikbare capaciteit) is de vaststelling van het vGRP vertraagd. Raadsbehandeling wordt in najaar 2021 verwacht. Daarmee is het opstellen van factsheets ook vertraagd.
	Nieuwe openbare ruimte meer klimaatrobuust inrichten.	In ruimtelijke plannen moet ruimte voor berging en afvoer van hemelwater worden gereserveerd. In nieuwe stedenbouwkundige ontwerpen moet klimaatontwikkeling worden meegenomen, zowel in gemeentelijke plannen als die van ontwikkelaars/woningcorporaties.		Klimaatmaatregelen worden bij de ontwikkelingen van nieuwe (gemeentelijke) plannen meegenomen. Omdat het vGRP (zie boven) vertraging heeft opgelopen, kan dit onderwerp nog niet in ander gemeentelijk beleid worden opgenomen.
	Inwoners meer waterbewust maken.	Deelname actie 'Steenbreek'. Deze stichting kan gemeente ondersteunen met campagnes om de tuinen van onze inwoners te vergroenen.		Door de vertraging van het vGRP kan nog niet aan de actie worden deelgenomen. Wel wordt in 2021 een Geveltuinjesproject in de binnenstad van Dokkum uitgevoerd.
		Onderzoeken vergroening rioolheffing. Hiermee wordt bedoeld dat inwoners een korting op de rioolheffing kunnen krijgen als zij een substantieel deel van de tuin vergroenen.		Dit heeft ook een koppeling met de vertraging van het vGRP.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte			
	Het op orde brengen van het kapitaalgoederenbeheer.	Uitvoering project Integraal beleidsplan kapitaalgoederenbeheer.		De Nota Kapitaalgoederen is in juni door de gemeenteraad behandeld met vaststelling van het onderhoudsniveaus. Het onderhoudsniveau voor de wegen en voor het groen is vastgesteld op het niveau Basis (waar de komende jaren in stappen naar toe wordt gewerkt), voor de gebouwen conditiescore 4, voor de kunstwerken, straatverlichting en baggeren wordt instandhoudingsniveau gehanteerd.
		Actualiseren van beheersystemen.		Voor de meeste kapitaalgoederen zijn de beheerssystemen actueel. De mutaties bijhouden is going concern.
	De kapitaalgoederen beheren volgens afgesproken kwaliteitsniveau.	Realiseren urnenzuil begraafplaats Ter-naard.		Momenteel in uitvoering en afronding in september.
		Aanleggen strooivelden, knekelputten, begravingsbekisting en banken voor diverse begraafplaatsen.		Momenteel in uitvoering en afronding in september.
	Een leefomgeving met minder zwerfafval en onkruid in openbaar gebied.	Voor het bereiken van het afgesproken beeld ten aanzien van onkruid op verhardingen, is meer inzet en dus budget nodig. Dit moet ook in het nieuwe integrale beleidsplan kapitaalgoederenbeheer worden geregeld.		De Nota Kapitaalgoederen is in juni door de gemeenteraad behandeld met vaststelling van het onderhoudsniveaus. Het onderhoudsniveau voor de wegen en voor het groen is vastgesteld op het niveau Basis. Het budget komt aan de orde bij de begrotingsvergadering.
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte			
	Vergroten van de biodiversiteit	Initiatieven vanuit de mienskip actief ondersteunen in relatie tot onderhoud gemeentelijk groen.		Inmiddels zijn er in diverse dorpen (zoals Blije, Hallum, Kollum, Burdaard) inheemse kruidenmengsels ingezaaid.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
		Boomziekten: vervanging bomen		Als gevolg van de Essentaksterfte zullen er de komende 6 tot 10 jaar ongeveer 4000 stuks essen vervangen moeten worden. Dit seizoen is er begonnen met het vervangen van het eerste deel van de essen.
		Exotenbestrijding		Provinciebreed vindt een oriëntatie plaats over hoe de exotenbestrijding gezamenlijk vorm kan worden gegeven. Bestrijding van exoten is wettelijk verplicht. Er is geen structureel budget voor bestrijding van invasieve exoten. Bij overlast en gevaar vindt bestrijding plaats, dit zal dan tot budgetoverschrijdingen leiden.
	Energiebesparing op Openbare Verlichting.	Opstellen geharmoniseerd beleid- en beheersplan Openbare Verlichting. In deze plannen sturen op duurzaamheid en energiebesparing.		Openbare Verlichting is meegenomen in het kapitaalgoederenbeheer. In 2022 wordt een verdiepingsslag gemaakt op het onderdeel OV, waarbij gestuurd wordt op duurzaamheid en energiebesparing.
	Meer gebruik van duurzame materialen.	Plan maken voor verduurzaming apparatuur voor onderhoud openbare ruimte; Inventarisatie van apparatuur, vervanging en financieel overzicht (aanschaf en exploitatiekosten).		Een inventarisatie van alle randapparatuur is gemaakt. Verduurzaming wordt (hoofd) onderdeel van de aanbesteding randapparatuur. Aanbesteding is door de projectgroep opgestart. Definitieve gunning eind dit jaar of uiterlijk eerste kwartaal van volgend jaar.
		Bij vervanging van walbeschoeiing worden duurzame materialen toegepast.		Dit wordt toegepast waar mogelijk.
		Natuurvriendelijke oevers toepassen waar dat mogelijk is.		Dit wordt toegepast waar mogelijk.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.	Plan maken voor omvorming fietspaden van elementen, asfalt of schelpen, die frequent onderhoud behoeven, naar een duurzame betonverharding. Dit projectmatig uitvoeren als er subsidie beschikbaar is en indien de structurele last op onderhoud daarmee kan worden verlaagd. Meenemen in integraal beleidsplan kapitaalgoederen.		Bij de Nota kapitaalgoederenbeheer zijn de vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt. Bij vervanging wordt zoveel mogelijk gekeken in hoeverre omvorming plaats kan vinden.
		Plan maken voor omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging eenmalige omvorming). Meenemen in integraal beleidsplan kapitaalgoederen.		Bij de Nota kapitaalgoederenbeheer zijn vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt. Bij vervanging wordt zoveel mogelijk gekeken in hoeverre omvorming plaats kan vinden.
	Opwaarderen van de openbare ruimte.	Herinrichting Legeweg Dokkum.		Dit is in de ontwerpfase (bouwteam). De uitvoering vindt in 2022 plaats.
		Herinrichting Westersingel Dokkum.		Dit is in de ontwerpfase (bouwteam). De uitvoering vindt in 2022 plaats.
		Wanswerterdyk Burdaard		De uitvoering is gestart en loopt door tot april 2022.
		Herinrichting openbare ruimte Gasthuisstraat Ferwert.		De uitvoering is gestart. Verwachting is dat het werk eind dit jaar klaar is.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden zijn.	Instellen Budget voor Verkeer & verkeersveiligheid: voor oplossen van verkeersonveilige situaties.		Voor verkeersveiligheid zijn geen structurele financiële middelen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang 2 ^e rapportage	Toelichting 2 ^e rapportage
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Opstellen fietspadenplan en opwaarderen van fietsnetwerken. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		In ANNO-verband zijn inmiddels de belangrijkste fietsverbindingen (F-wegennet) van de regio gedefinieerd en op kaart gezet. Vervolgstep is om voor dit F-wegennet financiering te vinden zodat er overgegaan kan worden naar de uitvoeringsfase.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		Binnen de Mobiliteitsvisie zijn een zestal opgaven gedefinieerd. Deze opgaven worden momenteel verder uitgewerkt (bv. Ee-vallei, leefbaarheidsopgave De Westereen, Kollumerzwaag, Twijzelerheide, Oostflank en het F-wegennet).

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Het beter functioneren van rioolsystemen</i>
Gemeentelijk rioleringsplan (in ontwikkeling)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte</i>
Quick scan kapitaalgoederen en beleid onderhoudsniveau kapitaalgoederen (PPN 2017)
Groenbeleids- en beheersplannen
Beleidsplannen openbare verlichting
Wegenbeleids- en beheersplannen
Baggerplannen
<i>Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie (ANNO)
Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2021 Programma 6: lepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten	7.165	8.299	571	8.869
Lasten	-20.206	-22.288	-1.491	-23.779
Saldo baten en lasten	-13.041	-13.989	-921	-14.910
Toevoegingen aan reserves	-1.272	-2.705	-209	-2.914
Onttrekkingen aan reserves	957	3.576	1.722	5.298
Geraamd resultaat	-13.357	-13.119	592	-12.527

Toelichting op de wijzigingen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Sportcentrum Tolhuispark We ontvangen een uitkering van het rijk (SPUK IJZ). Hiermee ver- strekken we aan Optisport Dongeradeel B.V. een gedeelte van kwijschelding huur i.v.m. corona. Per saldo budgettair neutraal.	173	I
Gronden en gebouwen zonder bestemming In 2021 zijn enkele stukken grond verkocht. Het gaat hierbij om on- der andere grond aan de Triemen, Memerdastate en de Meek- magronden. Totale opbrengst bedraagt € 313.000.	313	I
Gebouw Joh Bogermanstr 25 Kollum (vm CSG Lauwerscol- lege) Het voormalig Lauwerscollege wordt verhuurd aan onder andere de GGD. Deze opbrengst was niet begroot. Vanwege het gebruik van de voormalige school staan hier ook (energie)lasten tegenover. Per saldo zijn de opbrengsten € 17.000 hoger dan de kosten.	62	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	23	I
Totaal baten	571	
Lasten		
Sportcentrum Tolhuispark We verstrekken Optisport Dongeradeel B.V een kwijtschelding van de huur en exploitatievergoeding. Hier staat een uitkering van het Rijk tegenover, per saldo budgettair neutraal.	-173	I
Tolhuispark/Harddraverspark In de begroting staat een stelpost voor kapitaalslasten opgenomen voor investeringen in het Tolhuispark. De investeringen zijn nog niet gedaan maar de vrijvallende stelpost blijft beschikbaar als eenma- lige dekking voor het project door het toevoegen aan de Algemene reserve (zie mutatie reserve).	242	I
Zwembaden Kosten voor groot onderhoud zwembad Hallum. Dekking uit de re- serve groot onderhoud gebouwen.	-65	I
Gronden en gebouwen zonder bestemming Vanwege de verkoop van de Meekmagronden, is de boekwaarde afgeboekt. Hier staat een verkoopopbrengst tegenover.	-39	I
Gebouw Joh Bogermanstr 25 Kollum (vm CSG Lauwerscol- lege) Het voormalig Lauwerscollege wordt verhuurd, waardoor er onder andere energielasten worden gemaakt.	-45	I
Historische gebouwen, monumenten en dorpsgezichten Budget beschikbaar voor het opstellen van de kerkenvisie, dekking uit de algemene reserve	-75	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Riolering Door het doorschuiven van een aantal investeringen bij de jaarrekening van 2020 naar 2021 is er sprake van een incidentele vrijval van afschrijvingslasten. Volgens beleid wordt het positieve saldo gestort in de voorziening riolering.	30	I
Riolering, storting in de voorziening Door het doorschuiven van een aantal investeringen bij de jaarrekening van 2020 naar 2021 is er sprake van een incidentele vrijval van afschrijvingslasten. Volgens beleid wordt het positieve saldo gestort in de voorziening riolering.	-30	I
Kunstwerken Vorming van een nieuwe voorziening Kunstwerken conform beleidsplan Kunstwerken 2022-2026. Dekking Algemene Reserve	-1.500	I
Openbaar Groen Vorming van een nieuwe voorziening voor het achterstallig onderhoud openbaar groen conform beleidsplan Groen 2022-2026. Dekking Algemene Reserve.	-100	I
Vrijval stelpost kunstwerken Deze oude stelpost is een vertaling uit de QuickScan kapitaalgoederen. Omdat de nieuwe onderhoudsplannen van alle kapitaalgoederen zijn vastgesteld en vertaald zijn in de begroting van 2022 kan deze stelpost komen te vervallen.	67	I
Vrijval afschrijvingslasten Sud Ie Doorschuiven van het gemeentelijke aandeel in de investeringen van Súd Ie, hierdoor komen de afschrijvingslasten incidenteel vrij te vallen.	30	I
Lagere afschrijvingslasten Bij de jaarrekening is een aantal investering doorgeschoven van 2020 naar 2021 wat resulteert in lagere afschrijvingslasten voor 2021. Het gaat hier voornamelijk om de investeringen bij kunstwerken, sport en parkeren.	132	I
Dorpshuizen Bij het berekenen van het begrote bedrag compensatie OZB, is rekening gehouden met een compensatie OZB voor al het maatschappelijk vastgoed van de gemeente. De subsidie compensatie OZB wordt echter alleen verstrekt aan dorpshuizen. Hiervoor is een budget nodig van € 65.000. (in de begroting 2022 is dit reeds gecorrigeerd, daarom incidenteel).	75	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-40	I
Totaal lasten	-1.491	
Toevoegingen aan reserves		
Algemene reserve Storting in de reserve door vrijval bestemmingsreserve speeltuinen. Conform beleidsplan groen 2022.	-88	I

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Algemene reserve Storting van de stelpost kapitaalslasten Tolhuispark/Harddraver in de Algemene reserve zodat deze beschikbaar blijft voor dit doel.	-121	I
Totaal toevoegingen	-209	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Coronacompensatie Uit de reserve Coronacompensatie wordt € 15.000 gehaald ter dekking van de lagere huuropbrengsten van de Waegh, vanwege de (gedeeltelijke) sluiting door Corona	15	I
Algemene reserve Onttrekking aan de Algemene Reserve voor het opstellen van de kerkenvisie.	75	I
Algemene reserve Onttrekking aan de Algemene Reserve voor de vorming van een nieuwe voorziening Kunstwerken conform beleidsplan Kunstwerken 2022-2026.	1.500	I
Algemene reserve Onttrekking aan de Algemene Reserve voor de vorming van een nieuwe voorziening voor het achterstallig onderhoud openbaar groen conform beleidsplan Groen 2022-2026	100	I
Algemene reserve Onttrekking aan de reserve voor plan Tolhuispark/Harddrave schuift een jaar door en blijft zo beschikbaar voor dit doel.	-121	I
Bestemmingsreserve speeltuinen Vrijval Bestemmingsreserve speeltuinen ten behoeve van de Algemene reserve. Conform beleidsplan groen 2022.	88	I
Bestemmingsreserve groot onderhoud gebouwen Onttrekking aan de Reserve voor onderhoud zwembad Hallum.	65	I
Totaal onttrekkingen	1.722	
Totaal saldo wijzigingen	592	

Programma Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels' over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Uitkeringen van het Rijk
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om gemeentelijke taken uit te voeren. Het merendeel van het geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusief de decentralisatie-uitkering "sociaal domein". Naast de algemene uitkeringen zijn er ook nog doeluitkeringen welke bestemd zijn voor het uitvoeren van een specifiek doel.
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in Eneco en de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma, zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2021 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	12.596	12.596	-36	12.560
Algemene uitkering	90.807	92.834	5.592	98.426
Dividend	446	471	0	471
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.611	147	10	157
Totalen Baten	106.459	106.048	5.566	111.615
Lasten				
Lokale heffingen	-408	-408	0	-408
Algemene uitkering	-541	-58	-233	-291
Dividend	-23	-44	0	-44
Overige algemene dekkingsmiddelen	-2.718	-24	-35	-59
Totalen Lasten	-3.690	-534	-268	-802
Totalen voor mutaties reserves	102.769	105.514	5.298	110.813
Toevoegingen aan reserves	-4.894	-7.586	-593	-8.179
Onttrekkingen aan reserves	578	1.740	-50	1.690
Geraamd resultaat	98.453	99.668	4.655	104.323

Toelichting op de wijzigingen Programma Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Algemene uitkering Vanuit het Rijk ontvangen we op basis van begroting en rekening 2020 een vergoeding voor misgelopen opbrengsten (leges, toeristenbelasting etc.). Een voorschot was al ontvangen in de Corona-compensatiepakketten. Op basis van de afrekening ontvangen we nog eens € 341.000.	341	I
Algemene uitkering Verschillende maatstaven worden 1 of 2 jaar later pas definitief gemaakt. Deze afrekeningen hebben tot dusver een meeropbrengst van € 663.000 opgebracht.	663	I
Algemene uitkering De effecten van de Meicirculaire 2021 bedragen afgerond € 2.799.000. De Meicirculaire is structureel vertaald in de begroting 2022. Grootste afwijkingen voor 2021: 1. Aanpak jeugdproblematiek: € 1.448.000. 2. Corona steunpakket: 572.000. 3. Ontwikkeling uitkeringsbasis: € 605.000. 4. Hoeveelheidsverschillen: € 694.000.	2.799	I
Algemene uitkering De effecten van de Septembercirculaire 2021 bedragen afgerond € 1.789.000 voor 2021. Voor 2022 bedraagt het effect € 3.796.000. Grootste afwijkingen voor 2021: 1. BCF-plafond (BTW-compensatiefonds): Hogere uitkering doordat er minder uit het fonds is gehaald door Nederlandse gemeenten € 593.000. 2. Corona steunpakket: € 557.000. 3. Hoeveelheidsverschillen: € 364.000. Grootste afwijkingen voor 2022: 1. Accresontwikkeling: € 1.548.000. 2. Uitstel opschalingskorting in 2022: € 775.000. 3. Hoeveelheidsverschillen € 701.000. 4. Corona steunpakket: € 249.000.	1.789	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	26	I
Totaal baten	5.566	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Algemene uitkering: In de Mei- en Septembercirculaire 2021 is € 233.000 gereserveerd voor Participatie. Deze middelen blijven gereserveerd voor werk- leerbedrijf DokWurk.	-233	
Verschillen kleiner dan € 50.000	-35	
Totaal lasten	-268	
Toevoegingen aan reserves		
Reserve coronacompensatie Bij de eerste tussentijdse rapportage was een inschatting gemaakt van het vierde compensatiepakket. Dit bedrag blijkt achteraf € 36.000 hoger uit te vallen. Dit wordt nu alsnog in de reserve gestopt.	-36	
Reserve coronacompensatie In de Septembercirculaire is het vijfde steunpakket opgenomen. Voor 2021 ontvangen we € 557.000 en in 2022 nog eens € 249.000. Deze bedragen worden in de reserve Coronacompensatie gestort.	-557	
Totaal toevoegingen	-593	
Onttrekkingen aan reserves		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-50	
Totaal onttrekkingen	-50	
Totaal saldo wijzigingen	4.658	

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van “Vensters voor Bedrijfsvoering” gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. P&O / HRM;
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC);
6. juridische zaken;
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning;
8. informatievoorziening en automatisering (ICT);
9. facilitaire zaken en Huisvesting;
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV);
11. managementondersteuning primair proces.

Samenwerking Dantumadiel

De samenwerking met Dantumadiel wordt verantwoord op het taakveld Overhead. Zowel de lasten als ook de baten van afgerond € 14 miljoen worden op dit taakveld, in overleg met de accountant, met ingang van de primaire begroting 2021 verantwoord.

Overzicht baten en lasten 2021 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Overhead	14.669	14.915	-2	14.912
Totalen Baten	14.669	14.915	-2	14.912
Lasten				
Overhead	-32.336	-33.125	36	-33.090
Totalen Lasten	-32.336	-33.125	36	-33.090
Saldo baten en lasten	-17.668	-18.211	33	-18.177

Toelichting op de wijzigingen Programma Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-2	I
Totaal baten	-2	
Lasten		
Overhead	-65	I
Vanuit de post onvoorzien wordt € 65.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van Zero Based Budgeting.		
Verschillen kleiner dan € 50.000	101	I
Totaal lasten	36	
Totaal saldo wijzigingen	33	

Heffing Vennootschapsbelasting

Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf.

Op basis van het meerjarenperspectief is het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties op korte termijn beperkt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als een PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten 2021 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rappor- tage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Totalen Lasten	-5	-5	0	-5
Saldo baten en lasten	-5	-5	0	-5

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2021 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijziging	Wijziging 2 ^e rapportage	Begroting na 2 ^e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	-95	-95	65	-31
Totalen Lasten	-95	-95	65	-31
Saldo baten en lasten	-95	-95	65	-31

Toelichting op de wijzigingen Programma Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 2 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Totaal baten	0	
Lasten		
Post onvoorzien	65	I
Ten laste van de post onvoorzien komt een bedrag van € 65.000 voor het uitvoeren van Zero Based Budgeting. De post onvoorzien wordt verlaagd en bij Overhead wordt deze post opgevoerd.		
Totaal lasten	65	
Totaal saldo wijzigingen	65	

Totaaloverzicht financieel effect 2e rapportage 2021

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijzi- ging	Wijziging 2 ^e rappor- tage	Begroting na 2 ^e rap- portage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	491	549	368	917
2: Mienskip	158	387	258	645
3: Soarch en Wolwêzen	17.270	20.816	672	21.488
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	797	10.922	-135	10.787
5: Wenjen en Omjouwing	7.467	8.457	-386	8.071
6: Iepenbiere Romte	7.165	8.299	571	8.869
Algemiene dekkingsmiddels	106.459	106.048	5.566	111.615
Overhead	14.669	14.915	-2	14.912
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	154.475	170.392	6.912	177.304
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-7.018	-7.230	-616	-7.846
2: Mienskip	-7.481	-9.537	-460	-9.998
3: Soarch en Wolwêzen	-69.007	-74.488	-822	-75.310
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-3.002	-13.746	163	-13.583
5: Wenjen en Omjouwing	-9.002	-12.525	195	-12.330
6: Iepenbiere Romte	-20.206	-22.288	-1.491	-23.779
Algemiene dekkingsmiddels	-3.690	-534	-268	-802
Overhead	-32.336	-33.125	36	-33.090
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Onvoorzien	-95	-95	65	-31
Totaal lasten	-151.843	-173.575	-3.199	-176.774

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2021	Begroting na wijzi- ging	Wijziging 2 ^e rappor- tage	Begroting na 2 ^e rap- portage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-6.527	-6.681	-248	-6.929
2: Mienskip	-7.324	-9.151	-202	-9.353
3: Soarch en Wolwêzen	-51.737	-53.672	-150	-53.822
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-2.205	-2.823	28	-2.796
5: Wenjen en Omjouwing	-1.535	-4.068	-191	-4.259
6: Iepenbiere Romte	-13.041	-13.989	-921	-14.910
Algemeine dekkingsmiddels	102.769	105.514	5.298	110.813
Overhead	-17.668	-18.211	33	-18.177
Heffing VPB	-5	-5	0	-5
Onvoorzien	-95	-95	65	-31
Totaal saldo van baten en lasten	2.632	-3.182	3.713	530
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-6.218	-12.054	-802	-12.856
Onttrekkingen aan reserves	3.030	14.610	1.799	16.409
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan re- serves	-3.188	2.556	996	3.552
Geraamde resultaat	-556	-626	4.709	4.083

Effecten voor de meerjarenraming 2022-2024

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	0	0	0
2: Mienskip	34	34	34
3: Soarch en Wolwêzen	-9	-9	-9
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-125	-25	-25
5: Wenjen en Omjouwing	-177	6	6
6: Iepenbiere Romte	-265	8	-53
Algemeine dekkingsmiddels	3.695	718	724
Overhead	-4	-4	-4
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal effect meerjarenraming	3.150	728	673
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	249	0	0
Onttrekkingen aan reserves	495	0	61
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	246	0	61
Geraamde resultaat	3.396	728	734

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2022 – 2024

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
2: Mienskip			
Verschillen kleiner dan € 50.000	34	34	34
3: Soarch en Wolwêzen			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-9	-9	-9
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Economische ontwikkeling	-100	0	0
Het budget voor Economische ontwikkeling wordt niet volledig benut en schuift door naar 2022. Dekking is Algemene reserve waardoor het geen effect heeft op het saldo.			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-25	-25	-25
5: Wenjen en Omjouwing			
Energietransitie	-123	0	0
Budget voor uitvoeren energietransitie wordt doorgeschoven naar 2022. Dekking komt uit de Algemene reserve waardoor het geen effect heeft op het saldo.			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-54	6	6
6: Iepenbiere romte			
Tolhuispark/Harddraverspark	-242		
Een bedrag van € 242.000 wordt doorgeschoven van 2021 naar 2022. Dit bedrag blijft in de Algemene reserve beschikbaar voor dit doel. Per saldo een budgetneutrale wijziging.			
Saneringskosten kunstgrasvelden	-30	0	-61
Een aantal kunstgrasvelden zal gesaneerd worden dekking komt uit de Algemene reserve.			
Verschillen kleiner dan € 50.000	7	8	8
Algemeine dekkingsmiddels			
Algemene uitkering	3.684	701	701
Op basis van de Septembercirculaire wordt een bedrag van € 3.796.000 extra ontvangen in 2022. Hiervan wordt € 112.000 gereserveerd voor GIDS gelden. Een effect betreft 'hoeveelheidsverschillen', voorbeelden hiervan zijn meer huishoudens, meer 1 ouder huishoudens, meer leerlingen, meer inwoners boven de 64 jaar, etc. Dit levert een structureel voordeel op ook in de jaren na 2023 van € 701.000.			
Verschillen kleiner dan € 50.000	11	17	23
Overhead			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-4	-4	-4

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
Toevoegingen aan reserves			
Ontvangen Coronacompensatiemiddelen	249	0	0
In 2022 wordt nog een bedrag van € 249.000 ontvangen aan Coronacompensatie. Deze middelen worden in de reserve Coronacompensatie gestort.			
Onttrekkingen aan reserves			
Tolhuispark/Harddraverspark	242	0	0
Een bedrag van € 242.000 wordt doorgeschoven van 2021 naar 2022. Dit bedrag blijft in de Algemene reserve beschikbaar voor dit doel.			
Saneringskosten kunstgrasvelden	30	0	61
Een aantal kunstgrasvelden zal gesaneerd worden dekking komt uit de Algemene reserve.			
Energietransitie	123	0	0
Budget voor uitvoeren energietransitie wordt doorgeschoven naar 2022. Dekking komt uit de Algemene reserve.			
Economische ontwikkeling	100	0	0
Het budget voor economische ontwikkeling schuift door van 2021 naar 2022.			
Totaal saldo wijzigingen	3.396	728	734

Gevolgen voor de algemene reserve

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2021
Toevoegingen aan de algemene reserve:	209
Vrijvallende kapitaalslast investering Tolhuispark/Harddraverspark. De middelen blijven voor dit doel beschikbaar.	121
Vrijval Bestemmingsreserve Speeltuinen conform beleidsplan groen 2022.	88
Onttrekkingen aan de algemene reserve:	-1.308
Enmalige storting voorziening kunstwerken.	-1.500
Vorming voorziening achterstallig onderhoud openbaar groen 2022.	-100
Kerkensvisie.	-75
Doorschuiven budget economische ontwikkeling naar 2022.	100
Doorschuiven budget investering Tolhuispark/Harddraverspark.	121
Doorschuiven budgetten energietransitie	123
Verschillen kleiner dan € 50.000	23
Per saldo beslag op de algemene reserve (+ = voordeel // - = nadeel)	-1.099

Noot: Bovengenoemde storting in de voorziening kunstwerken en voorziening openbaar groen zijn al verwerkt in de stand van de Algemene reserve in de begroting 2022.

Corona

Inleiding

De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken wordt voor zolang dat nodig is aan de bestaande P&C documenten de paragraaf Corona toegevoegd.

Risico's

Bij de uitbraak van de Coronacrisis zijn een aantal risico's benoemd die we lopen. Deze risico's zijn verwerkt in het risicomangement pakket Naris en zijn onderdeel van de risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2021. Het gaat hierbij om de volgende specifieke Coronarisico's.

Risicogebeurtenis
CORONA - Minder inkomsten: toeristen en parkeerbelasting
CORONA - Veiligheid: Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)
CORONA - Overschrijding wettelijk vastgestelde termijnen
CORONA - Inkomsten: risico op achterblijven legesopbrengsten (bouwleges, e.d.)
CORONA - Minder inkomsten: door uitstel betaaltermijnen/ toename debiteuren
CORONA - Faillissement/surveillance verbonden partijen
CORONA - Minder inkomsten Faillissement/surveillance/financiële tegenvallers bij deelnemingen
CORONA - Taakstellende bezuinigingen worden niet gehaald
CORONA - Inkomsten: risico gewaarborgde geldleningen en garantstellingen (sportclubs e.d.)
CORONA - Hogere uitgaven volksgezondheid , Wmo en Jeugdzorg als gevolg van de Pandemie en Rijksbeleid (RIVM).
CORONA - Dwingen van (zorg)aanbieders bepaalde activiteiten op lager pitje te zetten/ dan wel tijdelijk te stoppen (bv dagopvang)
CORONA - Veiligheid; onvoldoende capaciteit sociale opvangorganisaties/ voedselbanken
CORONA - Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (BUIG) en bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ)
CORONA - Faillissement/ surveillance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers)
CORONA - Juridisch: niet voldoen subsidie-eisen of verantwoording
CORONA - Inkomsten: vertraging grondverkoop (ook bedrijventerreinen)
CORONA - Toename fraude door ontbreken toezicht en overzicht
CORONA - Inkomsten: risico op vertraging investeringen/projecten
CORONA – (Onderwijs)gebouwen moeten voldoen aan 1.5 meter economie

Het totaal benodigde weerstandsvermogen genoemd in de begroting 2021 bedraagt € 5.477.000. Boven genoemde Coronarisico's zijn daar 13,16% verantwoordelijk voor. Dat betekent dat de Coronarisico's voor afgerond € 721.000 onderdeel zijn van het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij opgemerkt dat het programma Naris uitgaat van simulaties, waarbij er vanuitgegaan wordt dat niet alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Compensatiepakket

Vanuit het Rijk worden eenmalig gelden toegekend om gemeenten te ondersteunen in de extra gemaakte kosten of de misgelopen opbrengsten. Tot dusver zijn er vijf compensatiepakketten beschikbaar gesteld. De totale omvang de pakketten bedraagt € 4.578.000. Deze middelen zijn toegekend op basis van maatstaven in de Algemene uitkering. Het is daarmee een indicatief bedrag en zegt dus niks over de werkelijke extra kosten. De keuze waar de middelen aan te besteden is aan de gemeente zelf.

Van de ontvangen middelen is inmiddels € 2.230.000 besteed.

In het volgende overzicht worden de bestede middelen afgezet tegen het ontvangen budget.

Tussenstand claims op reserve Coronacompensatie	Budget	Claims op het budget	Restant
Compensatie Corona pakket I			
Lokale culturele voorzieningen	138.000	-138.000	-
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	112.000		112.000
Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	37.000		37.000
Compensatie toeristen- en parkeerbelasting	137.000	-204.000	-67.000
Voorschoolse voorziening peuters	31.000		31.000
Participatie	498.000	-498.000	-
Compensatie Corona pakket II			
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	621.000	-236.400	384.600
Buurt- en dorpshuizen	35.000	-36.250	-1.250
Vrijwilligersorganisaties jeugd	21.000	-21.000	-
Toezicht en handhaving	114.000	-23.000	91.000
Precariobelasting en markt- en evenementenleges	30.000		30.000
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep	64.000		64.000
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)	61.000		61.000
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivm Covid-19	136.000	-115.000	21.000
Lokale culturele voorzieningen	135.000	-135.000	-
Compensatie Corona pakket III			
Aanvullend pakket re-integratie	386.000		386.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	98.000		98.000
Bijzondere bijstand	33.000		33.000
Continuïteit van zorg	65.000		65.000
Compensatie quarantainekosten	8.000		8.000
Impuls re-integratie	144.000		144.000
Cultuurmiddelen	332.000	-337.500	-5.500
Compensatie Corona pakket IV			
Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)	139.000	-139.000	-
Extra begeleiding kwetsbare groepen	117.000		117.000
Bestrijden eenzaamheid ouderen	101.000		101.000

Tussenstand claims op reserve Coronacompensatie	Budget	Claims op het budget	Restant
Afvalverwerking	72.000	-72.000	-
Perspectief Jeugd en Jongeren	39.000	-41.079	-2.079
Jongerenwerk Jeugd	28.000		28.000
Mentale ondersteuning jeugd	24.000	-21.000	3.000
Activiteiten en ontmoetingen jeugd	16.000		16.000
Compensatie Corona pakket V			
Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)	420.000	-174.000	246.000
Lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen	137.000		137.000
Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden	39.000		39.000
Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden	114.000		114.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	64.000		64.000
Bijzondere bijstand	32.000		32.000
Aanvullend			
Compensatie huur binnen- en buitensport	-	-21.289	-21.289
Tijdelijke huurverlagingen	-	-17.500	-17.500
Totalen	4.578.000	-2.230.018	2.347.982

Een deel van het vijfde compensatiepakket wordt pas in 2022 ontvangen, gezien de stand van de reserve kan er al wel aanspraak gemaakt worden op deze middelen.

De extra kosten die voortvloeien uit Corona worden eerst zoveel mogelijk ten laste van bestaande budgetten gebracht, dit zien we vooral gebeuren in het Sociale domein. Hierdoor is er niet altijd behoefte aan een bijdrage vanuit de reserve Coronacompensatie. Nu telkens weer meer mag, kan nagedacht worden over een andere besteding van de middelen, om de samenleving een impuls te geven na Corona.